

Немачка 2.50 DEM, Француска 4.50 FRF, САД 1.25 USD, Швајцарска 1.80 CHF, Шведска 8.40 SEK, Аустрија 13.00 ATS, Грчка 180 GRD

ПОЛИТИКНИ

ЗАБАВНИК

2. II 1990. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LII • 7 ДИН. • БРОЈ 1988

мали,
слатки,
крволочни

(СТР. 46-47)

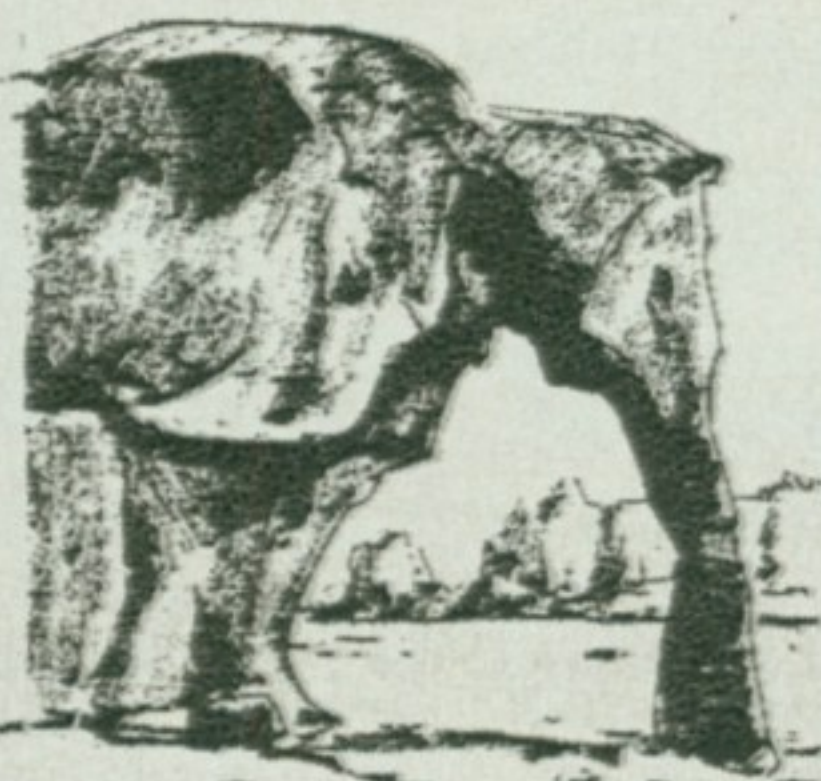
F. THOMAS

ЕРНЕСТ

ЖАНГ

ИЗ ПАСАДЕНЕ (ТЕКСАС) РАЂЕН ЈЕ У ГРУДИ У II СВЕТСКОМ РАТУ, А 28 ГОДИНА КАСНИЈЕ ИСКАШЉАО ЈЕ ПУШЧАНИ МЕТАК.

КАМЕНИ СЛОН

КРАЈ ЗОУАРА У ДОЛИНИ ТИБЕСТИ, У САХАРИ, ВАЈАРСКО ЈЕ ДЕЛО ПРИРОДЕ.

ПРВИ ЦРТЕЖ ЛОСОСА

НАЛАЗИ СЕ У ЈЕДНОЈ ПЕКИНИ НА ЈУГУ ФРАНЦУСКЕ. УРЕЗАН ЈЕ ПОРЕД ЦРТЕЖА ЈЕЛЕНА И ПОТИЧЕ ОД ПРЕ 15000 ГОДИНА.

ПОГЛАВИЦЕ ВАИ-ВАИ

ПЛЕМЕНА ИЗ БРАЗИЛА КРОЗ НОЗДРВЕ ПРОВЛАЧЕ 2 ПЕРА МАКАО ПАПАГАЈА, КАКО БИ ИЗГЛЕДАЛО ДА ИМАЈУ ДУГЕ УВИЈЕНЕ БРКОВЕ.

ГЕЈЗИР ГАВРАНОВО ГНЕЗДО

ТАКО НАЗВАН ЗБОГ СВОГ ИЗГЛЕДА НАЛАЗИ СЕ У ДОЛИНИ ТАУПО НА НОВОМ ЗЕЛАНДУ. ГЕЈЗИР ИЗБАЦУЈЕ ВОДУ СВАКИХ 45 МИНУТА.

ПРИЛЕПАК

ЗА 4 МЕСЕЦА МОЖЕ ДА ПОЛОЖИ 478 000 000 ЈАЈА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● најмањи усисивач за прашину произведен је у Француској, а намењен је чишћењу фото-апарата, сатова, радио-апарата и рачунских машина. Уз разноврзне „додатке“ на врху њиме може да се извуче прашина из

најнедоступнијих места. Цео усисивач тежак је 300 грама, а ради на обичне електричне батерије.

●●● у аустралијском националном парку „Какаду“ изграђен је суперкомфоран хотел у облику циновског крокодила. Собе су постав-

љене дуж тела чудовишта, а у „глави“ се налази сала за конференцију. Здање је подигнуто у част популарног филмског јунака Крокодила Дендија.

●●● недавно је ангажовано осам алпиниста за чишћење прозора у Лувру. Ови младићи са собом имају дра-

гоцену искуство јер су се извештили перући торњеве за хлађење у атомским централама.

●●● у САД-тренутно се као алва продаје видео касета са најбољим вицеима и шалама бившег председника Роналда Регана. Касета кош-

та 20 долара и за свега недељу дана разграбљено је 30.000 примерака. А како су издавачи успели да је сниме? Веома једноставно – Роналд Реган је имао обичај да сваки свој говор, па и онај најозбиљнији, поткрепи неком шалом и досетком што је увек развеселавао.

●●● у свету од маларије болује више од 200 милиона људи од чега два милиона годишње умре и поред свих мера које се већ дуги низ година предузимају у борби против ове болести.

●●● Њујорчанин Чарлс Стелер летовао је на обали Атлантика и све време патио због тишине која га је притискала. Кад се вратио с одмора, снимио је градску гужву и касету сада успешно продаје многим Американцима који се уз њу осећају много пријатније, као „код куће“.

Илустровао: Зоран Петковић Петко

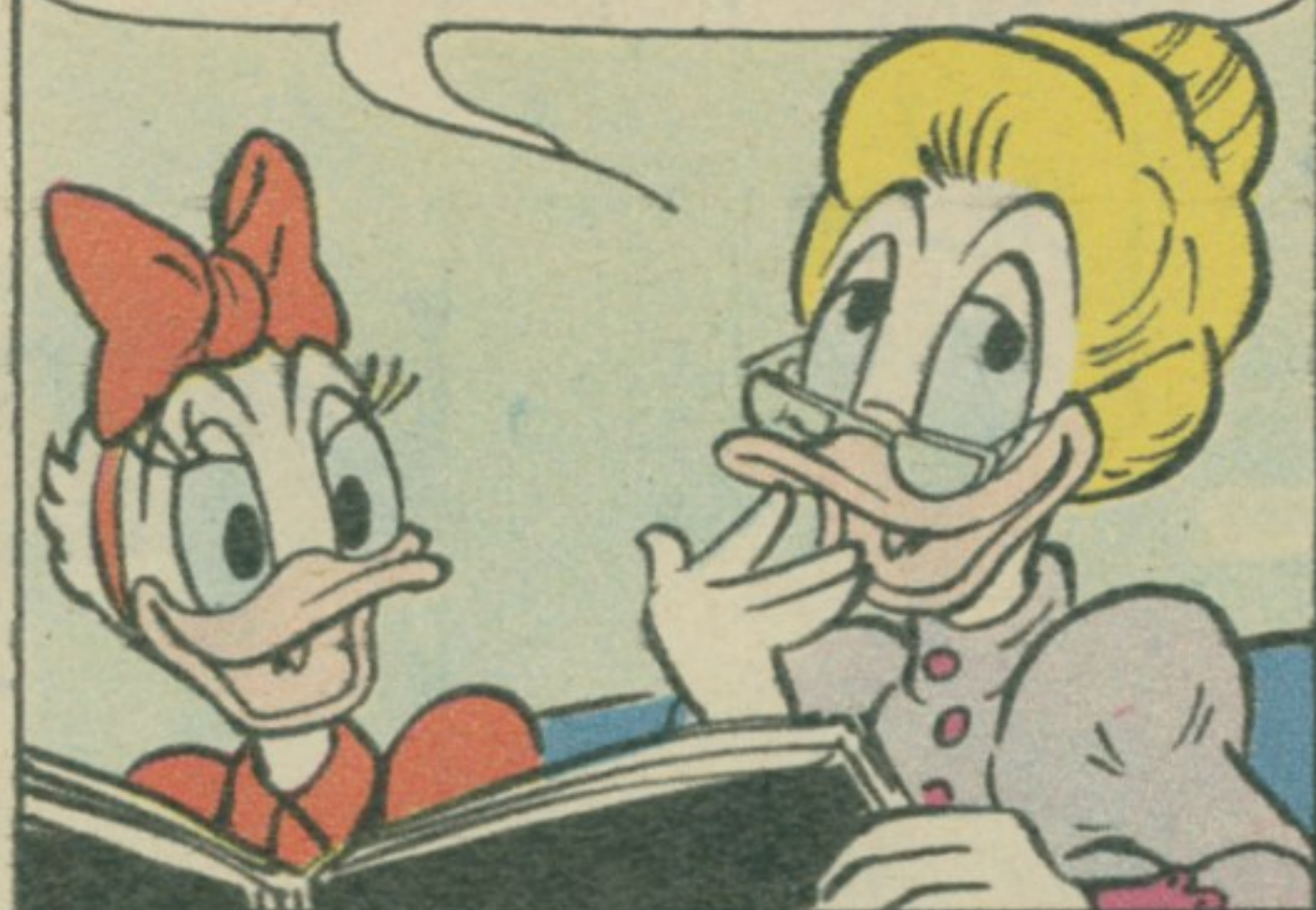
WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

... А ОВО ЈЕ МОЈА ПРВА
ЉУБАВ, ПЕЈА ПЕКОВИЋ,
СПЕЛЕОЛОГ!

О, БОЖЕ, КОЛИКО СМО ПУТА
ИСТРАЖИВАЛИ СТАЛАКТИТЕ
И СТАЛАГМИТЕ!

ЈАО, БАКА-КАТО! ПА
ТО СУ...

ДА, ТО САМ ЈА СА
БОНИ И КЛАЈ-
ДОМ!

ВИДИ, ВИДИ... ИЗ-
ЛЕТ СА КЛЕРКОМ
ГЕВЛОМ!

© 1989 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

ДОБА МОГ СЛУЖБОВАЊА У
АЛКАТРАЗУ!

Distributed by King Features Syndicate

ОХ... ИЗВИНИ, ДЕТЕ...

... ГЊАВИМ ТЕ ДОСАДНИМ ПРИ-
ЧАМА... ТИ НА ОВИМ СЛИКАМА
ПОЗНАЈЕШ САМО МЕНЕ!

6-25

КАУБОЈИ

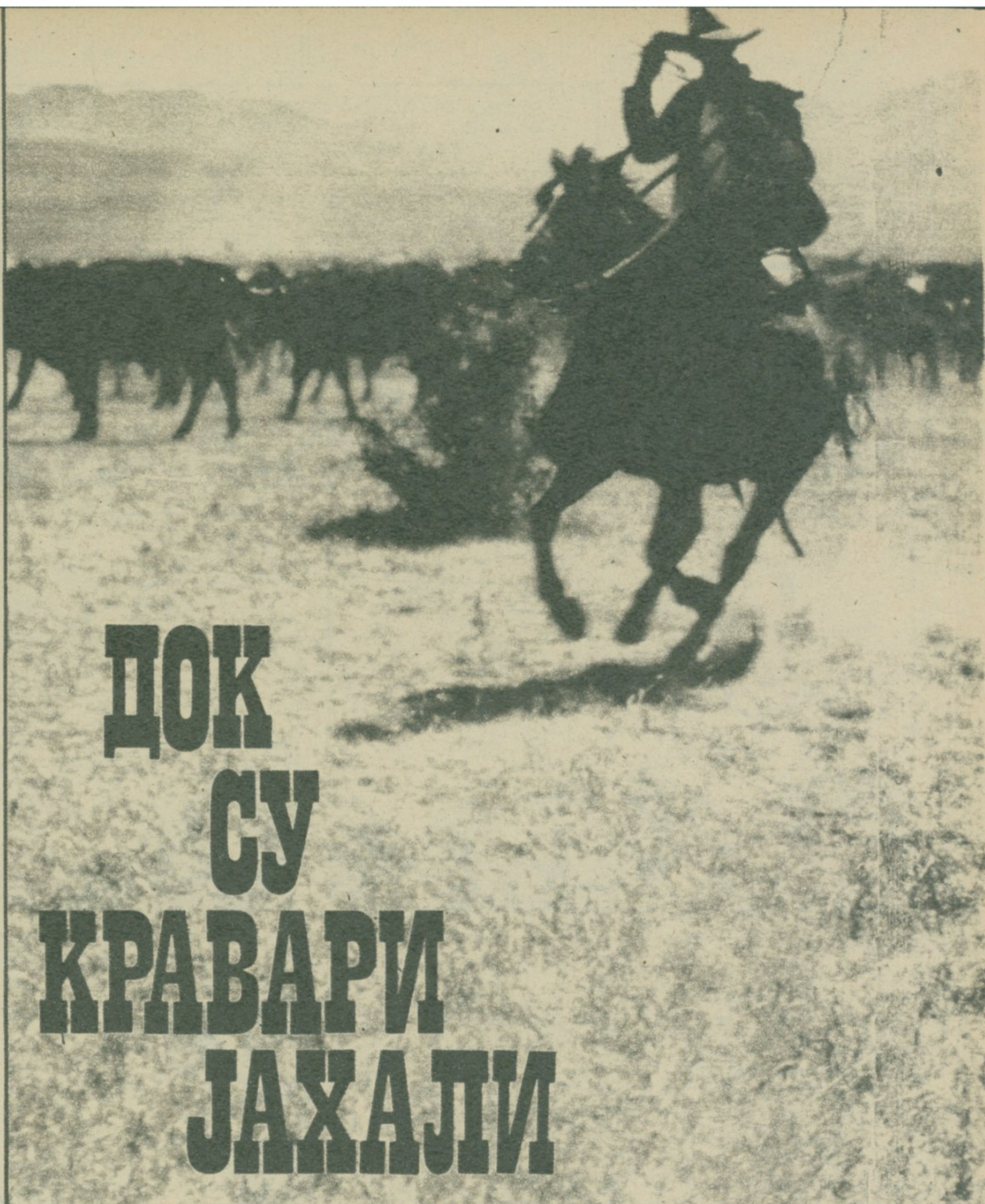
КАКВИ
СУ
СТВАРНО
БИЛИ

Између витешког филмског живота и мучне стварности каубоја нема баш ничег заједничког. Осим крава, коња и неког револвера

Вероватно ће још многим поколењима каубој служити као узор мужевности и поштења, идеал вечитог луталице, осветника и пустињава. Само – тај џонвејновски лик, та витка силуета која јаше у смеру залазећег сунца, не долази нам са тексашких преија, него из холивудских студија. Данашњу славу не дугује историчарима, него писцима петпарачких романа с краја прошлог века, које су потом сменили аутори сценарија за филм и телевизију.

У стварности, каубој је био обичан сезонски радник, ма-

Вечерња забава: уз звуке гитаре и виолине, два пастира играју један с другим. Очигледно, нису били никакве силеције ни женскороши. Чак су им и алкохолна пића била забрањена.

ДОК СУ КРАВАРИ ЈАХАЛИ

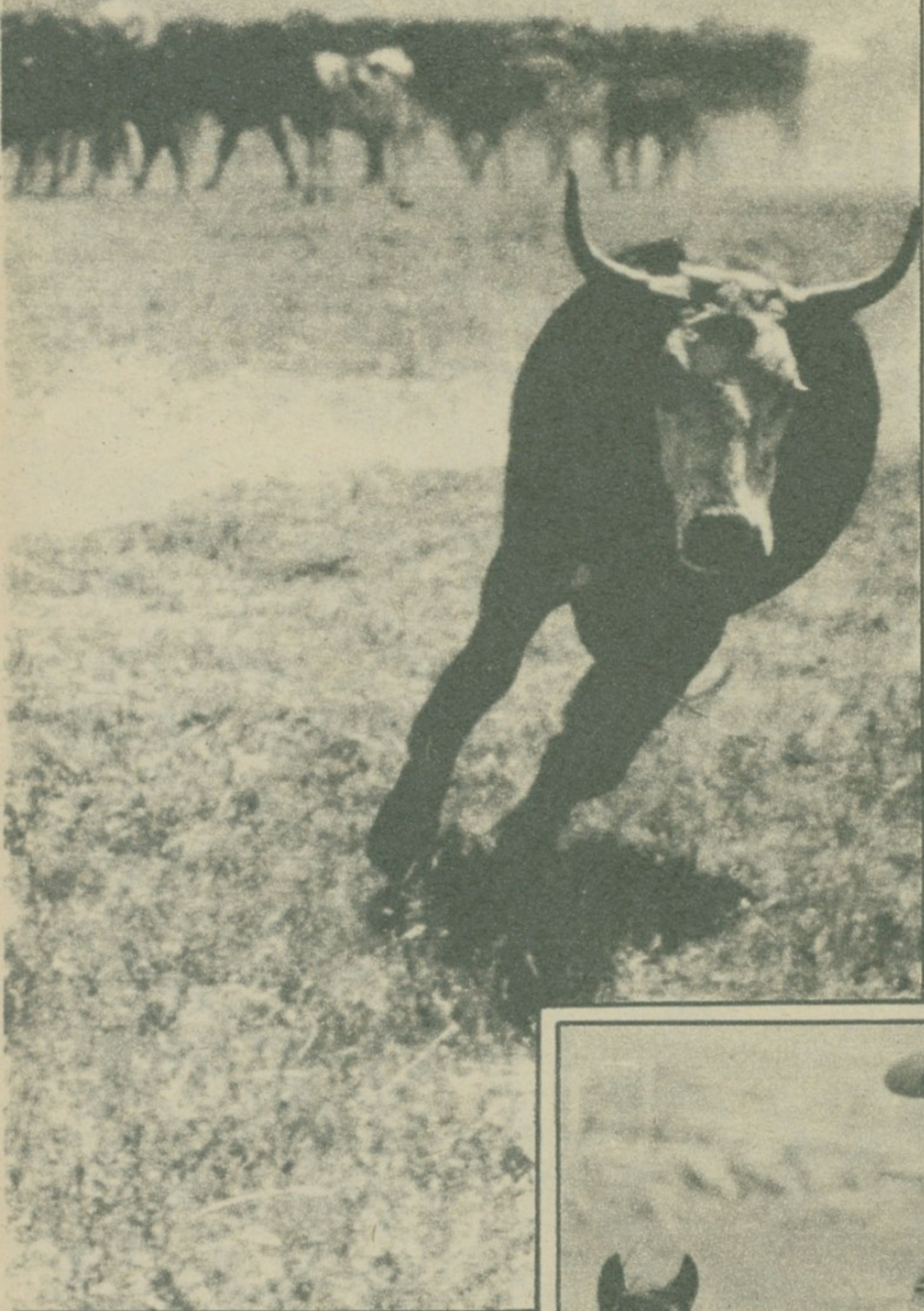
ла карика у великом ланцу индустрије меса. Жена, лепих или ружних, уопште није било у његовој околини. Алкохол му је био забрањен, „марлборо“ цигарета још није постојала. Од романтике ни трага. У лето се знојио и диринчио око стоке, зими је гладовао.

Може се рећи да је каубој произишао из једног неочекиваног заокрета тексашке историје, који није потрајао ни целу једну генерацију.

Сваки шести – црнац

По завршетку грађанског рата (1861–1865), у пораженним јужњачким државама привреда је била у потпуном расулу. По степама и висоравнима јужног Тексаса, кроз високу траву, лутали су милиони „лонгхорна“, дугорогих

Каубој хвата одбегло теле. Нису сви умели вешто да јашу и да бацају ласо. Неки су, штавише, запошљавајући се као гоничи стоке, први пут у животу седали на коња!

говеда, без господара. За њиховим месом није било потражње. Јужњачки новац вредео је мање од папира на коме је штампан.

Онда се десило да је на северу завладала nestaшица хране. Кланице у Чикагу нудиле су за једног бика по четрдесет долара, десет пута више него што се могло добити на југу. „Типичне поруџбине износиле су по милион фунти говедине: то је значило по хиљаду трогодишњих крава и две хиљаде четворогодишњих или петогодишњих бикова“ — сећао се сточар Енди Адамс у својој књизи „Дневник једног каубоја“, објављеној 1903. године.

Највећи сточарски поход свих времена започео је 1867. и трајао укупно деветнаест година. Око 40.000 јахача

отерало је десетак милиона говеда до рампи за утовар теретних возова у Канзасу и Мисурију. За тај џиновски „раундап“ (окупљање), да би стада стигла са стотина квадратних километара унаоколо, требало је много пастира. Посао је нуђен сваком ко је умео макар мало да јаше и ко се није гадио напора и прљавштине. Тако су се међу гоничима нашли скитнице и одбегли криминалци, демобилисани војници, авантуристи, заблудели синови енглеских лордова, чак и понеки бивши морнар. Једна трећина долазила је из Мексика, сваки шести — како је утврдио историчар Пол О'Нил — био је црнац.

Готово нико од тих младих, просечне старости 24 године, није имао појма о сточарству. Свако говече, од новорођеног телета па до бика, они су на просто звали „кравва“. То им је донело испрва подсмешљиву надимак cowboys — „Кравари“.

Једна ствар одмах им је постала јасна — да за њихову безбедност и удобност нико не хаје. „Људи се могу јефтино унајмити, али стока кошта новаца“, како је писао Енди Адамс. Зато је мало ко успевао да издржи дуже од седам година на послу. Трбало је проводити по 18 часова у седлу, седам дана у недељи. „Спавамо у оделу“, пише

Ова фотографија каубоја у пуној опреми, из 1887. године, одговара нашој уобичајеној представи. Оружје је, међутим, било готово неупотребљиво, а одећа само „за параду“.

Адамс у свом дневнику, „чизме и огртач служе нам уместо јастука, пресавијени колски арњеви и два вунена ћебета уместо мадраца.“

Бела кошуља обавезна

Стадо од петсто грла сматрало се за ситан посао. Највећа појединачна испорука кренула је на пут 1869. године: 15.000 грла! У пролеће 1871. године поплаве су прекинуле уобичајене путеве. Пред једним још употребљивим речним газом окупила се, узрујано мучући, маса од преко 60.000 говеда — прави „океан рогова и репова“, како је забележио Вилијем Форбис, један од поузданих хроничара тога доба.

Треба знати да су „лонгхорни“ били дивља и агресивна створења, која никада у животу нису видела шталу. Њихови оштри, јаки рогови имали су распон и до два метра. Пуме и преријски вукови опрезно су се склањали пред њима. Уз то, као и сва дивља створења, „лонгхорни“ су били навикнути да се на најмањи знак панике дају у безглави трк. Упаљена шибица или мало јачи удар грома били су довољни да изазову стампедо.

Због свега тога, каубојски занат није био нимало наиван. Један несрећник би пао из седла, другог би убола крва, трећег изгазио коњ. Пешчане олује, торнада, преријски пожари свакодневно су им угрожавали живот. Израчунато је да су запаљење плућа, удар грома и пад с коња била три најчешћа узрока смрти. Нису били шала ни Индијанци, крадљивци говеда, или фармери који су с пушком у руци терали стада и гониче са својих њива.

Мучећи се тако, каубоји су ипак обавили једну историјску мисију. Шездесетих година прошлог века САД су биле подељене на две битно различите половине. Источно од 98. меридијана живело је 42 милиона људи, западно — само два милиона. У великим градовима на истоку сиротиња се гушила, али нико није хтео да се одсели на запад, јер је ту било тако мало падавина да је цео тај део континента називан „Велика америчка пустиња“. Није помогао ни „Закон о насељавању“ (Homestead Act), изгласан у Конгресу 1862, на основу кога су насељеници могли добити земљу по цени од 21 цента по хектару, дакле практично бесплатно. Чинило се да су у праву били они политичари с почетка 19. века који су прогно-

зирали да ће „проћи пет стотина година пре него што Запад буде насељен“.

Све се то изменило захваљујући „биф-бонанци“, великом послу с говедином. Продаја стоке донела је у дотад пусте крајеве толико капитала да је покренула неку врсту „златне грознице“. Читави каравани насељеника кренули су на запад. Чак су и велике европске банке и финансијери показали занимање да учествују у новом сточарском бизнису.

Тај слатки сан нагло се прекинуо. Трава у прерији почела је да пропада услед претеране испаше. Две оштре зиме с мећавама, 1886. и 1887. однеле су живот стотинама хиљада говеда. Власници су у паници почели да распродају стада, што је довело до наглог пада цена. Многи сточари су банкротирали.

У исто време, железничке пруге постајале су све дуже, трачнице су на много места стигле до самих пашњака, па је каубој преконоћ постао сувишан. Тачније, од гонича се претворио у најобичнијег „говедара“. Чак је морао и да музе краве, што му је раније било испод части.

И управо тада – иронијом судбине – прљави, слабо плаћени чобанин претворио се у митског хероја. Почели су да се множе илустровани романи, приповетке и позоришни комади који су описивали походе кроз прерију, борбе с Индијанцима, узбудљиве двобоје пиштољима. Људи који се по правилу нису никад макли из задимљених градова на истоку маштали су и писали о усамљеном каубоју који ништа не поседује осим свог верног коња.

Уз опасност да разочарамо ватрене љубитеље вестерна, морамо рећи да у стварности такав јунак није био много вероватан. С месечном платом од бедних педесетак долара, готово ниједан каубој није могао да купи себи коња. Није му био ни потребан: током четворомесечног путовања кроз прерију, сваком гоничу било је дозвољено да „потроши“ по десет јефтиних јахатних коња, терајући их док не изнемогну. Тај „возни парк“ био је познат под шпанским именом „ремуда“.

А елегантна кожна одећа, а ла Гари Купер? Њу су производили пре свега ради богатих туриста са истока. Правом каубоју биле су неопходне само три ствари: солидан шешир, добре кожне чизме и огртач од импрегнираног платна, који је за случај потре-

бе увек био привезан уз коњски оглав. Иначе, каубој је носио најобичнију белу кошуљу и панталоне.

Колико је дивљи био Запад

А револвер, тај нераздвојни пратилац сваког западњака од рођења па до (насилне) смрти? И ту морамо да вас разочарамо: шампиони у стрељаштву били су редак изузетак. „Већина каубоја били су сасвим неискусни у руковању ватреним оружјем“, пише Расел Мартин, стручњак за историју Дивљег запада. „Понекад би убили или ранили којег крадљивца стоке, а догађало се да при том изгубе прст или ране неку недужну краву. Многи су целог живота носили по два пиштоља за појасом, а да из њих нису испалили ни један једини метак“.

Слабе шансе, дакле, за двобој „тачно у подне“, на опустелој улици испред салуна. Како напомиње други историчар, Дон Полин, „колтови с предњим пуњењем били су веома непрецизни. Зато су, бар у раним годинама Запада, двобоји трајали изузетно дуго. Двојица људи могли су сатима да гађају један другог а да ниједнога и не окрзне метак“.

Па шта је онда са уносним послом за произвођаче мртвачких ковчега?

Упућени једни на друге, у крајње тешким животним условима, гоничи стоке обично су постајали добри другари. Проценат криминала међу њима био је осетно нижи него на истоку. Тако је у златној ери Дивљег запада, између 1870. и 1885. године, у пет највећих сточарских насеља у Канзасу од метка укупно погинуло 45 људи – мање него један годишње у сваком граду. Били су то углавном пијанци, коцкари или подводачи које су шерифи хладнокрвно убили „у име реда и закона“.

Тако нам уместо непрогрешивог стрелца, акробате с ласом, ненадмашног јахача из вестерна, историчари нуде слику сасвим друкчијег каубоја. Није много спретан, ни брз, ни леп, ни храбар; проводи цео дан у седлу, али не зато што у томе ужива, већ да би зарадио бедну плату. Живот му је пун опасности, али од оштрих рогова, болести и природних непогода, а не од метака подмуклог странца с црним сомбрером. Свеједно. Мит Дивљег запада сигурно ће надживети сва та сазнања. А чак и кад каубоја упознамо какав је стварно био – зар је због тога мање симпатичан?

С. С.

АКО ОТПУТУЈЕ У ПРОШЛОСТ, МОЖЕ ПОВРАТ

Идеја је потекла од једног писца научне фантастике који је желео да космичка путовања у његовим књигама делују веродостојније у смислу: како у разумном временском периоду превалити растојања за која су потребна на стотине година путовања брзином светлости? Писац је замислио да искористи одређену деформацију простора познату под именом „вормхол“ (од енглеских речи: worm = црв и hole = рупа) или црвоточина у времену, која би попут пречице могла да повеже два међусобно, веома удаљена места у космосу.

Кип Торн, доцент Калифорнијског технолошког института, признати је светски аутор

ритет за црне рупе, блиске рођаке „вормхола“. А ни његов пријатељ, који га је замолио да поткрепи постојање временске машине, није непознат у свету – то је астрофизичар Карл Саган, аутор књиге „Контакт“ која је преведена и код нас.

Торн је пошао од Ајнштајнове опште теорије релативности према којој гравитациона поља небеских тела нису, као што се мислило, слична магнетном пољу већ представљају закривљеност простора и привлаче или скрећу тела у пролазу баш као што лопта на неравном терену бива скренута или упада у рупу.

Узрок овим деформацијама је сама маса небеских те-

ДА ПРОМЕНИ СВОЈ ЖИВОТ?

КАК У БУДУЋНОСТ

Кип Торн није имао намеру да направи временску машину али, када га је пријатељ замолио да то учини, покушао је. Сада времеплов – бар у теорији – постоји и изазива велико узбуђење међу физичарима и космолозима

ТУНЕЛ – ВРАТА СВЕМИРА

ла: што је маса већа, веће је и удубљење. А, уколико је маса крајње сабијена, као што је случај код угашене звезде, ствара се рупа толико дубока да из ње ништа не може да изиђе, чак ни преостала светлост угашене звезде. То је чувена црна рупа – тунел без излаза.

Али, када би излаз постојао, тунел би био пролазан и омогућавао би међугалактичка путовања. Због тога су, после Ајнштајна, писци научне фантастике немилице користили такве тунеле кроз које су се њихови јунаци за трен ока премештали с једног краја космоса на други.

Што се научника тиче, они су теоретисали о постојању

Данас је тешко и замислити технику конструкције тунела кроз време. Али, астрофизичари не признају реч „немогуће“ и ево њихове идеје.

На првој слици одозго имамо тунел у простору, стазу коју свемирски брод може да пређе за један сат. Четири часовника, постављена по два у тунелу и по два изван њега, показују исто време: 12.00 сати.

Замислимо сада (слика бр. 2) да је леви улаз у тунел могуће током једног сата окренути у круг брзином светлости. У том случају (слика бр. 3) догађа се нешто парадоксално: часовник у тунелу касни један сат у односу на часовник ван тунела. А пошто су крајеви тунела међусобно повезани нечим што није обичан простор, и часовник на другом крају тунела показује исто време као и часовници ван тунела пошто се тај део простора није померио.

Другим речима, кроз два краја истог тунела излази се у различито време, односно, време на излазу из супротних крајева тунела је различито.

Ако би космички брод (слика бр. 4) ушао у крај који се вртео у круг, изишао би с друге стране таман на време да види самог себе како улази у тунел!

црних рупа и, с времена на време, уображавали да могу да их одреде (наравно не и да их виде) према појавама које су се могле протумачити само постојањем црних рупа. Али, ти временски тунели остајали су ван домашаја њихових математичких формула.

Према научној логици, отвор „вормхола“ није могуће разликовати од отвора црне рупе што би за евентуалног астронаута било равно руском рулету: „вормхол“ има излаз, црна рупа га нема. Осим тога, тунел би се, пошто се отвори да прими неко тело, у овом случају свемирски брод, за њим одмах затворио и уништио га.

Због тога се, током последњих двадесетак година, нико није усуђивао да о свемирским тунелима да научно објашњење. Тачније, све док та појава није заинтересовала Карла Сагана.

Године 1985. овај писац и астрофизичар послао је Кипу Торну копију рукописа свог научно-фантастичног романа с молбом да Торн постави задовољавајућу теорију о „вормхолима“. Мада је био веома сумњичав, Торн је о томе размислио и, изненадивши се, установио да задатак није нерешив. Тада је лопту пребацио свом бившем студенту Мајклу Морису који данас предаје физику и космологију на Универзитету у Висконсину и такође је познато име.

Торн и Морис су се сложили да, пре свега, треба пронаћи „тајанствену материју“ која би омогућавала да тунел буде стално отворен. Овоземаљског примера ради: замислимо цев од веома еластичне гуме која ће остати максимално проширена ако је напунимо, рецимо, песком. Е, сада, та „тајанствена материја“ мора бити у стању да издржи ужасан притисак који потиче од згуснуте масе (енергије) тунела. Из веома сложених теоријских разлога произлази да „вормхол“ мора да има негативну масу (енергију) а то се коси са Ајнштајновом теоријом релативности.

Али, ни то није довољно. Потребно је пронаћи начин да се безбедно прође кроз то застрашујуће поље сила. Вратимо се опет на овоземаљски пример: како се пробити кроз јако набијени песак који притиска и шири гумену цев? Торн и Морис су дали два решења.

Карл Саган је за свој роман узео прво и мање убедљиво: у средиште тунела убацио је цев и тако заштитио астронауте од притиска „тајанствене

материје“. Према другој претпоставци, ова материја понаша се попут неутрина, космичких честица које готово никада не ступају у међусобно дејство са честицама обичне материје. По Торну и Морису, астронаути би прошли кроз „песак“ као да је најфинији прах.

Све ово припада чистој фантастици. Торн и Морис не објашњавају на који начин би могао да се направи космички тунел, а још мање како би се напунио подесном материјом и која је то материја. Они само кажу да је то ствар неке „имагинарне напредне цивилизације“.

Битно је, и нимало занемарљиво, да њихова теорија није у супротности ни с једним јединим законом физике. Морис то објашњава сликовито: „Не постоји ни најмања сметња да, једног дана, неко не почне да трчка по свемиру као што то чине јунаци „Рата звезда“ путујући брзином већом од брзине светлости!“

Прича се не завршава овде већ, напротив, почиње да се заплиће. Пре извесног времена, на неком конгресу, Мајклу Морису пришао је Томас Роман, космолог са Централног универзитета државе Конектикат, и саопштио му да његова и Торнова теорија о „вормхолима“ може да послужи и за путовање кроз време!

Да би се разумело како функционише тунел кроз време, треба имати у виду да према теорији релативности, време протиче спорије ономе ко је у покрету него ономе ко мирује. Класичан пример за то су близанци од којих један одлази на међупланетарни лет брзином светлости, а други остаје код куће. Када се онај први врати с пута, испоставља се да је мање остарио него брат који га је чекао на Земљи.

Ово већ није само теоријска претпоставка већ стварност потврђена пробама вршеним у Сједињеним Америчким Државама. Авион с веома прецизним атомским часовником летео је дуго време великом брзином. Када се вратио у базу, његов атомски часовник каснио је у односу на исти такав часовник на Земљи. Према томе, временска машина може да се измисли.

И ту почињу невоље изложене, између осталог, и у филму „Повратак у будућност“: да ли неко ко путује у прошлост може да промени своју будућност?

У филму се све лепо завршава. Али, шта би се, рецимо, догодило ако би се тај не-

ко ко је отишао у прошлост заљубио у своју будућу мајку и спречио је да се уда за његовог будућег оца? Да ли би тако спречио сопствено рођење? А, ако би га спречио, како би уопште и могао да отпутује у сопствену прошлост?

Кип Торн је смислио мање збуњујући пример: он види билијарску лоптицу убачену у временски тунел како се појављује на његовом излазу и – судара са самом собом пре него што је улетела у тунел! Може ли се прекршити принцип каузалитета („узрок-последница“) према коме свака појава мора имати и свој узрок?

Писци научне фантастике пронашли су три могућа начина да се из овога извуку. У првом случају путник у прошлост не успева да промени прошлост – увек искрсава нешто што чини да се ствари одвијају онако како „треба“. У другом случају временски путник успева да измени ток будућности али не извлачи живу главу. И у трећем путник мења своју будућност, али се по повратку налази у свемиру другачијем од онога из кога је кренуо.

Торн је пронашао елегантно тумачење за случај билијарске лоптице: излазећи из тунела времена, лоптица ће се очешати о саму себе, због тога ће мало скренути и поново ући у тунел; и при сваком изласку опет ће се очешати о саму себе и ући у тунел и тако у бескрај.

С тачке гледишта физике ова претпоставка је савршено прихватљива. Само, остаје да се види да ли је ово „чешање“ универзални физички закон.

Све ово може да личи на празне приче, али ако физичари не успеју да реше парадокс кршења принципа каузалитета (узрок-последница), биће принуђени да бирају један од три закључка: или овај принцип (каузалитета) у свемиру који познајемо није непрекршив; или је општа теорија релативности погрешна па о путовању кроз време нема смисла ни говорити; или, најзад, рупе у времену уопште и не постоје.

У првом случају требало би одбацити сву физику коју знамо. Џон Фридман, са Универзитета у Висконсину, каже: „Физички закони омогућавају, ако су нам дати почетни услови, да предвидимо развој неке појаве. Али, ако принцип узрок – последница може да се прекрши, ствари би имале други ток.“

И самог Ајнштајна морила је ова мука. „Од самог почетка он је био свестан могућ-

ности неважења принципа каузалитета, одбијао је да га посматра као апсурд, али се надао да ће физика успети да га оповргне“, каже професор космологије Френк Типлер.

Је ли могуће да је теорија релативности погрешна? За седамдесет година колико постоји издржала је све нападе мада су физичари свесни њених ограничења. Она, на пример, не објашњава појаве до којих долази на огромним енергијама – као што је Велики Прасак (Big Bang), теорија о настанку самог свемира – као ни појаве у просторима унутар атома или центра црне рупе.

За тумачење таквих појава неопходна је нова теорија (теорија унификације) која би објединила општу теорију релативности и квантну механику, другу велику теорију модерне физике. Али, таква теорија још не постоји.

А, ако једном угледа светлост дана, таква теорија стала би на страну тунела кроз време. Јер, у свету атома и његових честица постоје области негативне енергије и геометрија поростор – времена могла би да има сунђерасту грађу препуну ситних „вормхола“ који се појављују и нестају. Торн и Морис су замислили да би човек у некој далекој будућности могао да повећа неки од тих микротунела и практично га користи.

Остаје, ипак, повелики списак знакова питања за будуће конструкторе времеплова: чак и ако „тајанствена материја“ постоји, да ли би било изводљиво произвести је у мерљивим количинама; ако та материја може да се употреби за прављење тунела кроз простор, то не значи да би он могао да се претвори и у тунел кроз време; тунел би могао да испадне толико дугачак да не би био употребљив у пракси – за путовање кроз време неопходна је, осим огромне брзине, и релативно кратка стаза...

Данашњи физичари и нису баш загрејани за конструкцију времеплова – „Видим га тек кроз коју хиљаду година“, каже Торп – али су веома заинтересовани за дискусије о свим тим појавама које би омогућиле његово постојање јер би се тако потресли темељи важећих закона физике.

„Ако теоријска претпоставка за конструкцију временске машине стоји на чврстим ногама, она ће значити повећавање наших могућности да спознамо и управљамо свемиром“, каже професор Френк Типлер.

Засад, довољан циљ.

Приредила Бојана Дожић

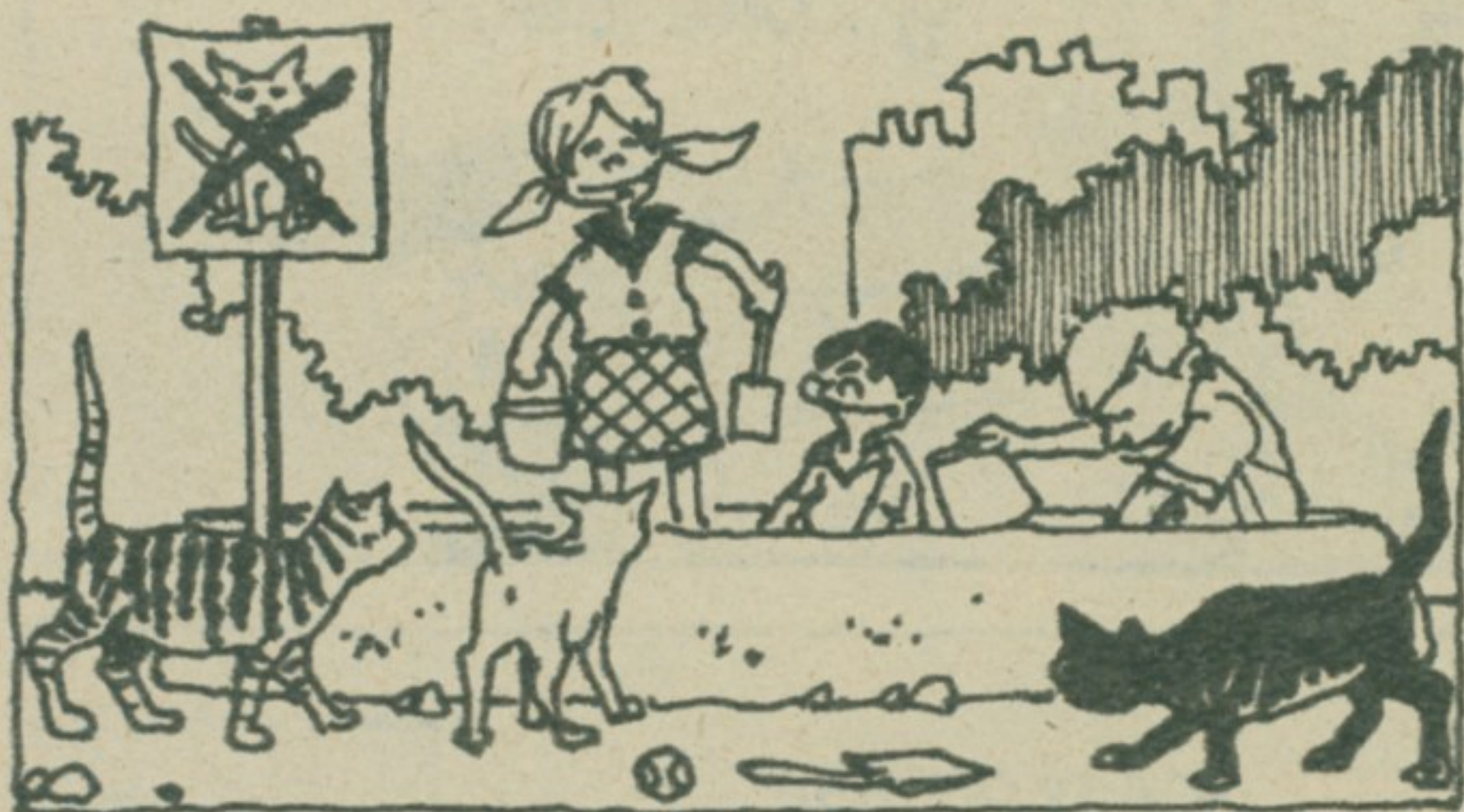
МА ШТА КАЖЕШ

СЛОБОДА МАЧКАМА!

Из суднице италијанског града Вероне недавно је изашла оваква пресуда: „Мачке из месташца Каприно Веронезе нису дужне да заобилазе базене с песком у којима се играју малишани и у њима слободно могу да задовољавају своје природне потребе.“

Ево шта је претходило оваквој пресуди. Родитељи деце која се најрадије играју у песку написали су протестно писмо председнику општине да некако стане на пут мачкама које загађују песак. Општинари су схватили

љутњу родитеља и одмах поставили замке како би похватили мачке. Када су то чули љубитељи животиња, нарочито они из друштва за њихову заштиту, сматрали су да треба да ступе у одбрану угрожених маца и целу ствар изнели пред суд. Пошто је по италијанском закону дозвољено само хватање бесних мачака, судија је одлуку општинара прогласио незаконитом. „Ако родитељи желе чист песак за своје малишане, нека се сами побрину да га заштите мрежом“, предложио је адвокат који је на суђењу заступао мачке ■

АНАЛИЗА КРВИ ЗА ПОЛА МИНУТА

Минијатурни апарат направљен недавно у Великој Британији мери проценат шећера у крви. На осетљиви сензор инструмента (бели део) стави се кап крви и већ после 30 секунди на индикатору се појављују цифре – количина шећера (у милиграмима) на сто милилитара крви. Принцип на коме ин-

струмент ради: микрошема за мерење прекривена је слојем фермента који реагује на шећер. На основу електричног потенцијала који се јавља при овој реакцији микрошема мери присуство шећера у крви.

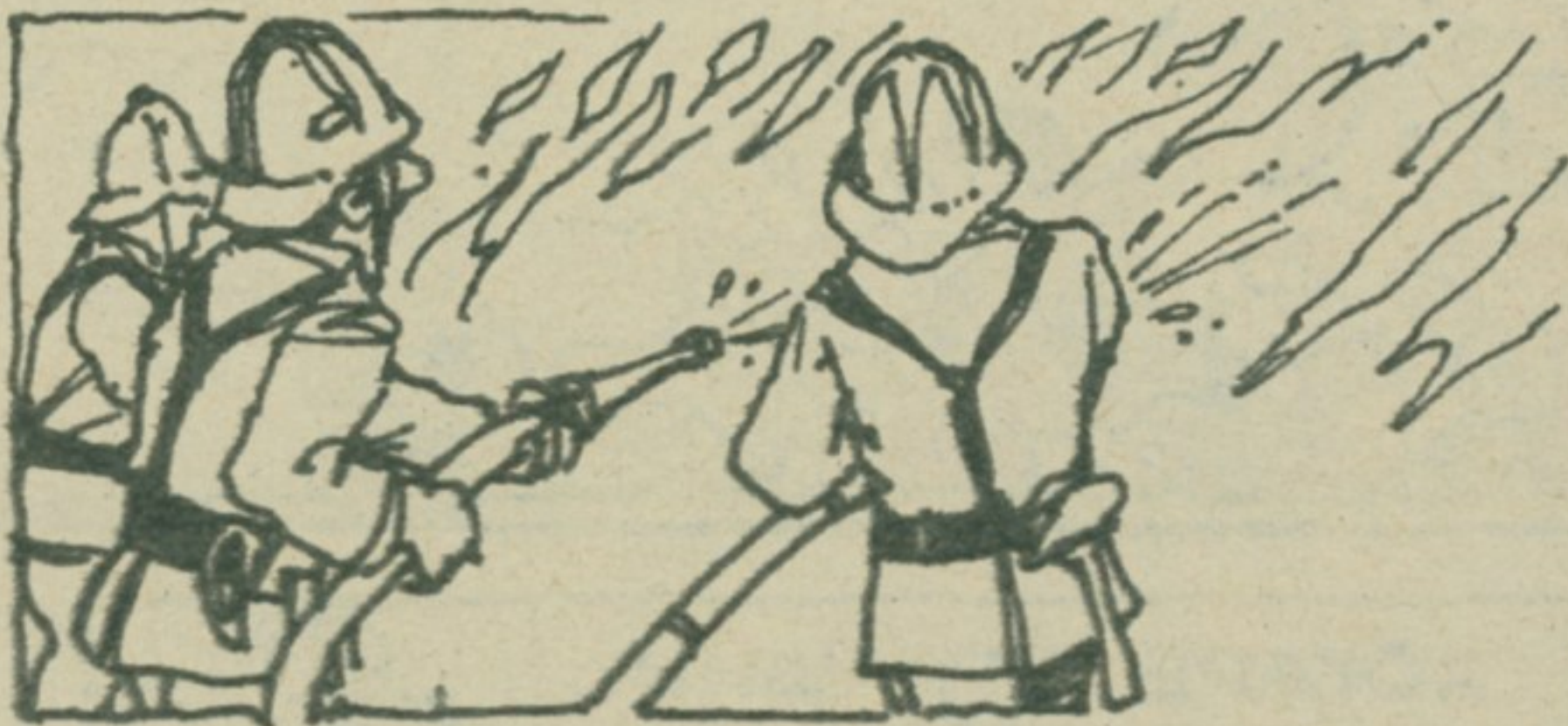
Овакве сензоре за сада могу да набаве само дијабетичари, али се планира да ускоро буде пуштен у продају и апарат за брзо мерење холестерина у крви. ■

ВОДА САМО ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА

Кад се велика количина воде проспе по врелој површини, образују се капи лоптастог облика које врло брзо испаре. Практично то значи да се при гашењу пожара део воде не користи јер је додир између капљица и површине која гори минималан. Међутим, и томе је до-скочено: италијанска фирма

АРТ из града Павије произвела је недавно препарат који се додаје води за гашење, у сразмери 2:1000. Тајна је у томе што ова материја смањује површински напон код водених лоптица, па се оне разливају, а површина којом се додирују са ватром знатно повећава. Фирма тврди да ће се употребом овог препарата уштедети огромне количине воде које се троше на гашење пожара. ■

ИСПУЊЕНА ЖЕЉА

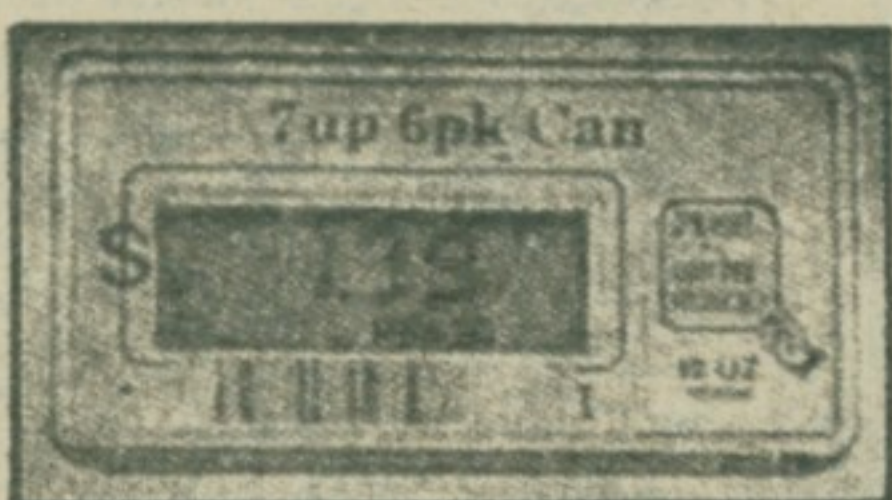
Крава Беси била је дугогодишњи лепо васпитани гледалац омиљене енглеске игре крикета. Ливада на којој је пасла граничила се с теренима отменог крикетског клуба Пентенстол у британској грофовији Бедфоршир и толика лета која је провела посматрајући крикет мора да су је навела да пожели да проба укус крикетске лопте.

Прилика се указала 1955. године за време предтакмичарског загревања: бетсмен

(ударач) снажно је замахнуо, лопта се нашла на Бесиној територији и она ју је, без икакве гриже савести, сажвакала и појела.

На несрећу, у клубу тог дана није било резервних лопти и игра је отказана.

ДА ЦЕНЕ ЛАКШЕ РАСТУ

Муњевите промене цена на производима по самостужама нису искључиво наша специјалност, само што у свету то не намеће инфлација већ потражња: роби која се тражи скаче цена, оној која слабије иде остаје или пада. Али, ко сваки час да лепите силне нове етикете и губите сате и сате на пипав и досадан посао. Лек је, изгледа, ипак нађен. У неколико супермаркета САД и Канаде испробава се електронска етикета! То је мала танка кутијица с екраном на течне кристале у коју је уграђен радио-пријемник подешен на одређену таласну дужину, посебну за сваку врсту производа. Захваљујући антени која је постављена у средини просторије цене се сада мењају а да се при том уопште не приђе полицама с робом.

А шта са робом која је измерена и упакована у целофан? На етикетама за њу постоји и једно дугме: до-вољно је да га купац притисне и одмах сазна колика је (нова) цена по килограму, заправо фунти (453 грама) која још важи као мера за тежину у Северној Америци.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

КО СУ БИЛИ ПИКТИ?

Овако је непознати мајстор „видео“ Пикте, живописно и застрашујуће истетовиране. Да ли су баш овако изгледали Тристан и Изолда?

Многе тајне минулих векова наука је до данас открила, чак и тако замршене као што су били хијероглифи, али далеко једноставније, уклесане у каменовима на северу Британских острва, и даље су мистерија

Острва Оркни и Скај, као и цела североисточна Шкотска, пуна су необичних камених споменика са рељефима животиња, стрелаца, необичних бића и знакова. Шта представљају? То је само једно од сијасет питања о народу који је подизао такве споменике, на која нема одговора и, по свој прилици, никада их неће ни бити. Народ се звао Пикти. И само њихово име представља енигму! Можда оно нешто значи на непознатом језику тог народа, а можда је искварени изговор латинске речи која би значила „осликани“. Јер, изгледа да су Пикти тетовирали своја тела од главе до пете.

Пикти искрсавају негде крајем 3. века у писаним изворима, ниоткуда, како изгледа. Први их је споменуо римски писац Еуменије и то као северно-британско племе. Изгледа да су и Каледонци, које спомиње Тацит у „Аналима“ још у 1. веку, у ствари, били Пикти. Он наводи говор који је племенски вођа Калгакус одржао својим ратницима пре битке:

„Ми, одабрани цвет британског јунаштва и мужевности, били смо до сада скривени по најтајновитијим местима. Далеко од погледа с обала, наше су очи биле слободне од гледања тираније. Ми, најудаљенији становници света,

последњи међу слободнима, били смо заштићени до данас нашом даљином, а сада су ови последњи простори Британије отворени пред нашим непријатељима.“

Историјски допринос римског шпијуна

Нема сумње да је овај поносит говор „накитио“ сам Тацит, познат по лепом и богатом стилу. Тацит је о том говору сазнао од свог таста, генерала Агриколе, а њему га је „дошапнуо“ римски шпијун увучен међу Калгакусове ратнике. Агрикола је 84. године победио Каледонце, али су они убрзо повратили своје земље и независност. Историја то поуздано зна, само не зна да ли су Каледонци доиста били – Пикти?

У Енциклопедији Британици, познатој по опширности и исцрпности свих могућих података, о Пиктима постоји тако мало да све у целости можемо навести:

„ПИКТИ, стари народ који

Пиктска тврђава Дан Дорнејгл налази се у близини реке Стретмор у Шкотској.

Улаз у подземно здање за које се не зна чему је служило, али његове мрачне просторије изазивају језу и дивљење. Нађене су многе широм пиктске земље на североистоку Британских острва.

је настањивао Шкотску, неизвесног порекла, вероватно пре – келтског. Први пут се спомињу 306. године; године 640. победили су Римљане и заузели њихове провинције све док их 846. није покорио Кенет Мекалпин. Предање везује за Пикте велике камене споменике.“

Кенет Мекалпин био је шкотски краљ.

Дакле, ништа поуздано, чак

ни то да су каменове подизали баш они!

Као што не знамо шта представљају ти споменици, да ли гробове, победничке обелиске или некакве тотеме, још мање је јасно чему су служиле подземне грађевине Пикта откривене исто тако широм њихове територије. То су мрачне, али велике подземне куће у које се улазило стрмим, уским степеништем, а једина светлост могла је долазити од бакље. Чему су служиле те изванредно направљене грађевине? Да ли као склоништа, магацини или — домови? Опет само питања без одговора...

Најзад, ако је порекло Пикта неизвесно, ако се не зна ништа о њиховом језику и обичајима, шта се с њима догађало од тренутка који бележи историја? Звучи невероватно, али и то је неизвесно!

Тристан и Изолда — последњи Пикти

Као народ, Пикти су изbledели у историји убрзо после већ поменуте победе шкотског краља над њима. После војничке победе Кенета Мекалпина уследило је тихо стапање два народа мешовитим браковима, па онда „збијање редова“ Шкота и Пикта пред новом заједничком опасношћу — Викинзима.

Крај приче изгледа овако: од Пикта у језику није остала ниједна једина реч, ни трага у неком називу. Ако су и имали литературу — пропала је, баш као што је зуб времена „појео“ остатке њихових тканина, посућа, свега сем камена! Међу нагађања о њима спада и теза о томе да су они, можда, дошли однекуд са обала Црног мора, а да им је језик спадао међу пре-индоевропске, можда у породицу угрофинских...

Најзад, једна од најлепших легенди из светске баштине везана је (изгледа) за Пикте. Реч је о Тристану и Изолди, песничкој легенди о грешној, али неодољивој љубави: под утицајем чаробног напитка Тристан се заљубљује у жену свог ујака, краља Марка. Најстарија верзија овог епа је из 12. века, на старофранцуском, али се легенда брзо проширила свуда по Европи. Па, ко су били Тристан и Изолда, краљ Марко и остали? Пикти! Име Тристан настало је у 8. веку од Дростан, а то је био син пиктоког краља Талорка.

По легенди, Тристан и Изолда, наравно, умиру заједно, а ето, изгледа да је заувек покопана и права истина о народу којем су припадали.

М. Крстуловић

Конструктору Ентонију Фокеру, једном од најзаслужнијих за настанак авијације, славу је помрачио управо — авион

Наша прича почиње на далеком индонежанском острву Јави, некадашњој холандској колонији где се априла 1890, у холандској породици, родио Фокер Ентони Херман Жерар.

Пуно Фокерово име може да се нађе углавном у енциклопедијама. За свет је остао — Ентони Фокер, летач, конструктор авиона и ваздухопловни индустријалац. Све то није желео да буде нити би остварио да није отишао у Немачку. И то другим поводом.

Важно је успети

На Јави је живео само четири године, породица је одлучила да се врати у домовину, Холандију... Стигло је и време за одлазак у војску. Фокер је одслужио војни рок и вратио се кући.

Шта даље? Младића су привлачили мотори. Њима су се бавили само ентузијаста, највише у Немачкој. И куда ће млади Фокер него тамо! Стигао је у близину Мајнца где се експериментисало са моторима за ново „светско чудо“ — авион.

Фокер се уписао на студије технике и успешно их завршио, али уместо да се посвети аутомобилу, „приковао“ се за авион који је у то време заиста заокупљао само сањаре.

И тако... дан за даном, уз мало алата и много воље, млади Холанђанин је 1910. пројектовао и склопио свој први авион „паук“. Следеће године већ је у џепу имао летачку дозволу. Био је један од малобројних у Европи с тим папиром!

Даље су водиле стазе трња и стазе ружа, зависно од тога колико је Фокер прикупио новца за улагање у градњу авиона. Фебруара 1912. сакупио је толику своту да је могао да отвори фирму за склапање летелица. Назвао је „Фокер авијатик, друштво са

ТРАГОВИ У ВРЕМЕНУ

ХОЛАНДЈА ДУТАЛИ

ЏЕНТЛМЕНСКИ ДОГОВОР

Неупућене и данас збуњује постојање два ваздухопловна гиганта за производњу авиона различите намене са потпуно истим називом. Један се налази у Амстердаму у Холандији, други у Бремену у Савезној Републици Немачкој. У основи носе Фокерово име. Пун назив обе фирме гласи VFW FOKKER, с тим што су прва три слова скраћеница и код Холанђана се налазе иза Фокеровог имена. Ради се о два потпуно независна концерна од којих сваки има неколико фабрика. Западнонемачки концерн настао је спајањем више самосталних фирми за производњу авиона и то током низа година. Почело је од фабрике „Фокс Вулф“ основане 1924. у Бремену па су се временом придруживали други. Очигледно да је прави заметак била некадашња Фокерова фабрика у Немачкој, а како је Фокер оставио траг у немачкој авио-индустрији ништа природније већ да концерн носи његово име. Додуше, оба концерна су 1969. „нашла заједнички језик“, но, то би пре могло да се назове џентлменским договором о подели посла него спајањем. А ако је већ до прецизности, централа оба концерна налази се у западнонемачком граду Диселдорфу.

АНИИ ЦА

АНТОНИ ФОКЕР

ограниченим јемством" што у слободном преводу значи да је фабрика била акционарско друштво. Почетни капитал био јој је завидан – 20 хиљада марака!

Фирма је започела рад у Јоханисталу, предграђу Берлина, касније жили куцавици немачке авио-индустрије.

Али, било је то време одважних, пионирско, време што се авиона тиче. Ипак, уочи првог светског рата немачка армија се заинтересовала

блеснули. Типове „Dr. I“ и „D VII“ историчари ће сврстати у најбоље ловачке авионе првог светског рата.

Сваки нови авион испробавао је у ваздуху само Фокер!

Удес у Канзасу

Окончањем првог светског рата и одредбама Версајског уговора Немачкој је забрањено производња оружја и авиона. За Фокера ту више није било посла. Никада се неће сазнати како му је пошло за руком да 1919. затечене склопљене авионе и авионске моторе пребаци у домовину Холандију. Успело му је и то је био довољан капитал да јула 1919. у Амстердаму оснује фирму за производњу авиона „N. V. Nederlandse Vliegtuigenfabrik“.

Окренуо се путничким летелицама. Највећи купац постала је холандска путничка компанија KLM. Први Фокерови авиони за ову компанију „F VII“ и „F VIII“ имали су највише пет седишта, толико је могло и путника да седне! У небо се вино и тромоторац „F VII 3M“ са десет седишта!

Тржиште у Европи постало је тесно. Америка је била обећана земља. Фокер се преселио у Сједињене Америчке Државе. У Њу Џерсију, у близини Њујорка, подигао је фабрику. Матична је и даље била амстердамска. Она је развијала индустрију авиона за војне намене. До другог светског рата ту су грађени ловачки авиони „D XVII“, „D 21“, „D 23“, па извиђачки, хидро и вишенаменски...

Посао је цветао до 31. марта 1931. када се један Фокеров путнички авион срушио изнад Канзас Ситија у Сједињеним Америчким Државама. Јавност се дигла на ноге. Колико су, уопште, сигурни путнички авиони са дрвеним крилима, питали су се сви. Америчка путничка компанија „TWA“ објавила је конкурс за изградњу и куповину путничког авиона од метала. Фокер је покушао да одговори захтевима, али није успео.

Авион који га је уздигао – помрачио му је славу!

Фокер је умро 1939. од последица операције. Једни тврде да се ради о немарности лекара, други да конструктору није било спаса. Било како било, оставио је сјајан траг у времену.

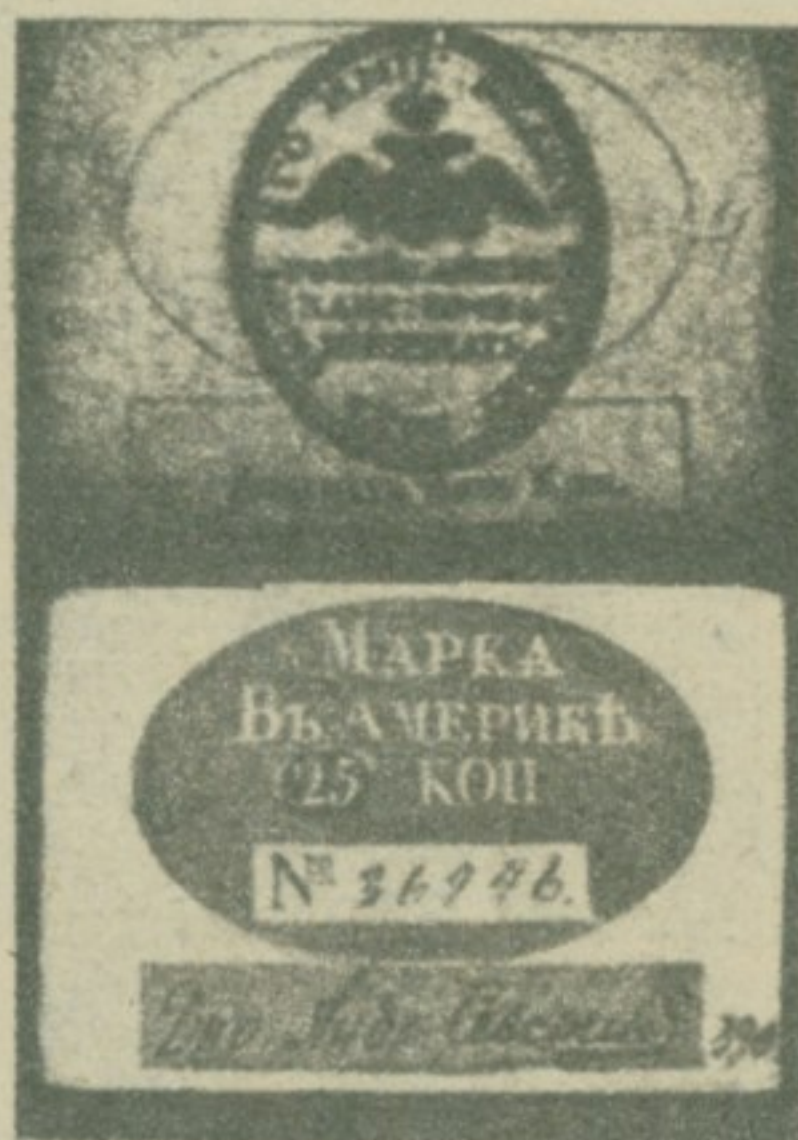
М. Тодоровић

за Фокерове дрвене (такве су, уосталом, биле и друге) летелице. Стигле су прве поруџбине.

Виши официри зазирали су од авиона сматрајући га – некорисним. Зато су први месеци рата готово прошли без његовог учешћа. Потом је слат у извиђање обавештавајући артиљерију о положају непријатеља, да би најзад почели међусобни окршаји авиона у ваздуху који ће остати упамћени. Фокерови авиони из такозване серије „Е“ су

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

Колико кошта парче коже?

Па, све зависи какве.

Док је на Аљасци постојала Руско-америчка компанија (1799–1867), њени су радници исплаћивани углавном – кожним новцем. Прва емисија овог новца – 10 хиљада новчаница укупне вредности 42 хиљаде рубаља – одштампана је на кожи туљана и била у оптицају од 1816. до 1826. године. Штампане су новчанице у вредности 1, 2, 5, 10 и 20 рубаља, а постојао је и „ситниш“ од 10, 25 и 50 копејки. Године 1816. компанија је пустила у оптицај новац штампан на грубом пергаменту (укупна вредност 30 хиљада рубаља), док је трећа и последња емисија

од коже пуштена 1834. са циљем да замени претходне које су се истрошиле и биле неупотребљиве.

Као што је познато, Русија је 1867. године своје територије у Северној Америци продала Сједињеним Америчким Државама и компанија је затворена. Кожни новац замењен је за руски званични.

До 1970. године у целом свету је по разним колекцијама било свега 20 кожних новчаница, средином осамдесетих око 40, од чега 15 у московском Историјском музеју. Данас једна кожна монета кошта колико и плочица исте тежине од чистог злата.

То се зову зуби

У Центру за истраживање живе природе Министарства за пољопривреду САД неколико глодара испитује најновије подземне каблове. Северноамерички глодари из породице Гофер показали су задивљујући апетит кад су у питању подземни телефонски каблови, посебно обожавају оне од стаклених влакана. Сваки од десетак глодара добио је парче кабла које је имао да гризе следећих седам дана. Тада су процењиване штете. До сада се као материјал коме ове зубате зверчице не могу ништа најбоље показао нерђајући челик.

Стабло са жутиим очима

Вал Пламвуд је обожавала природу што се савршено слагало с њеном професијом доцента за филозофију животне средине на Универзитету у Сиднеју у Аустралији. За време честих излета на којима је остајала и по недељу дана могла је да буде насамо с биљкама и животињама, да осети моћ природних сила, да ужива у мирису дрвећа и песни птица.

Фебруара 1985. четрдесттгодишња Вал Пламвуд отишла је на излет у национални парк Какаду у Северној територији. У том парку живи трећина свих аустралијских птица и Вал је овог пута желела да изблиза проучи водене врсте.

Преко пријатеља је средила да спава у приколици код саме шумарске станице на Источној алигаторској реци. Исти пријатељ јој је саветовао да се послужи шумарским кануом од фибергласа како би могла да обиђе и мочваре неприступачне пешацима. Речено јој је да ће бити сасвим безбедна под условом да избегава главни ток реке где је струја веома јака.

Губи се одавде!

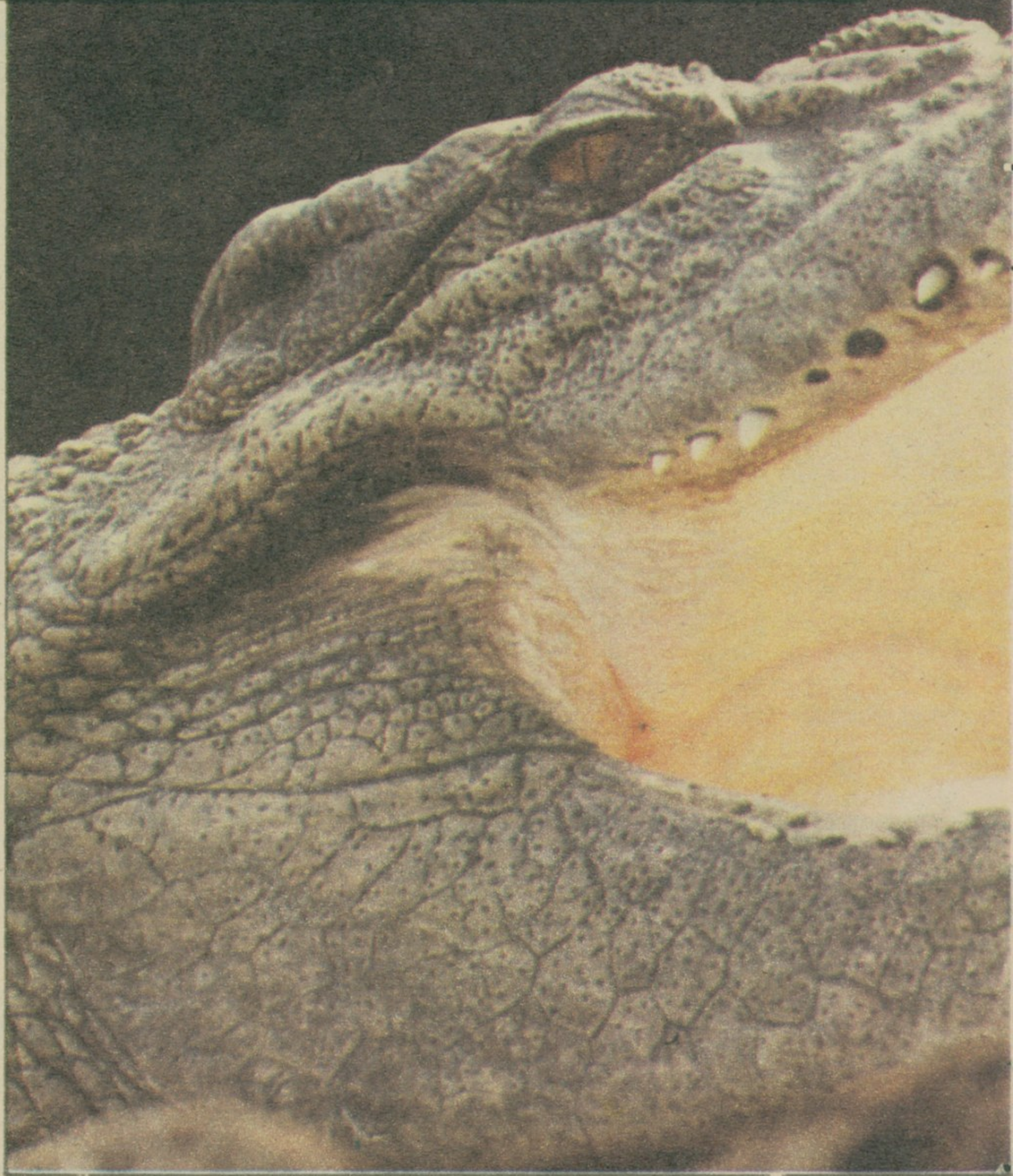
Сутрадан пошто је стигла, 19. фебруара, Вал је око 11 сати пре подне села у кану и опрезно завеслала узводно према рукавцу. Ситна кишица, која је сипала када се отиснула, убрзо се претворила у пљусак и Вал је често застајала да би избацила воду из кануа. Најзад је, око пола четири, раније него што је планирала, направила полузаокрет да би се вратила у шумарску станицу.

На месту где је река завијала пажњу јој је привукло нешто што је личило на велико дебло дрвета које носи вода. Мало пре га није било, помислила је и у том истом часу приметила да стабло има жуте очи. „Крокодил!“, изустила је и навалила да весла не би ли га избегла.

Али, он је стално био ту. Вал је била убеђена да због јаке водене струје не може да му умакне не досећајући се да и крокодил плива јер не жели да му плен побегне.

Снажан ударац изненада је потресао кану. Пре него што се следила од страха, Вал је помислила: Немогуће! Крокодили никада не насрћу на чамце! Овај крокодил био је, очито, изузетак.

Није имала времена за размишљање. С њене десне стране уздизао се велики пешчани спруд, с леве блатњава стрма обала висока неколико метара крај које су из воде израњала два огромна кајапут дрвета снажних великих грана. Вал је завеслала према обали и, када јој се сасвим приближала, исто је учинио и крокорил нетремице је гледајући својим жутиим очима.

– Губи се одавде! – бесно му је довикнула стојећи у кануу и машући рукама као да се обраћа неком непослушном кучету.

Крокодил није ни трепнуо.

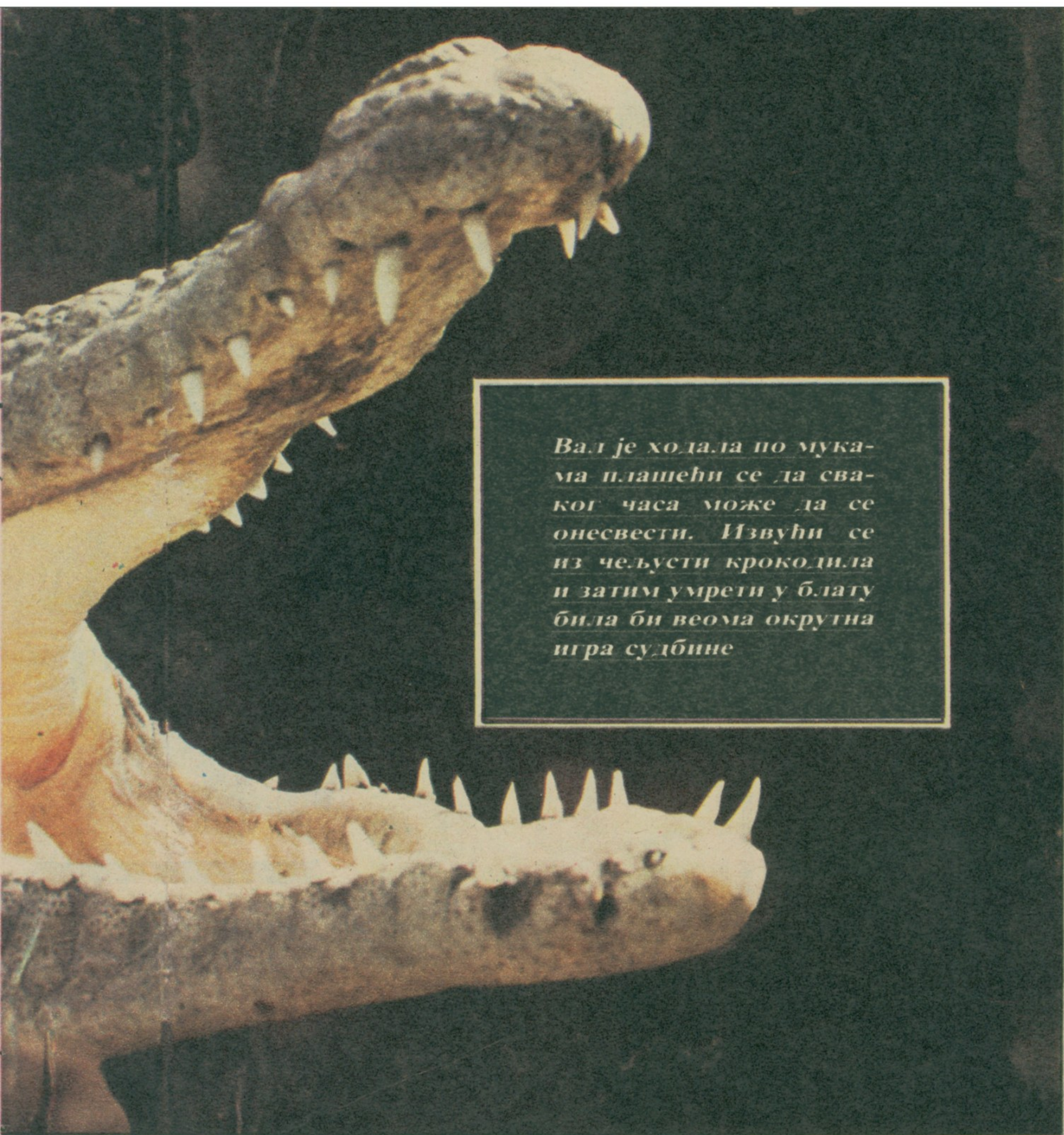
Две грешке

Вал се тресла од ужаса мада још није могла да поверује да се тако нешто догађа баш њој. Крокодил је извио леђа као да ће да пређе у напад. Бацила се на једно од два дрвета, ухватила се за прве гране, али није стигла да се узверу уз стабло – звер је подигла главу из воде и зарила јој у карлицу снажне чељусти сличне огромним назубљеним маказама.

Падајући унутрашке у реку крокодил је у зубима повукао и Вал а затим почео да је врти и тумба да би плен изнурио и ошамутио. Вал се осећала као лутка од крпе стрпана у бубањ машине за прање веша. Није осећала бол већ само ужас.

Ово је потрајало извесно време а онда је крокодил прешао у другу фазу обрађивања плена: покушавао је да је удави држећи је под водом. Срећом, глава јој се налазила у таквом положају да је могла да се подиже до површине и удише ваздух. Приметивши да јој се надокват руке налази грана дрвета, Вал се из све снаге ухватила за њу.

Можда од изненађења што је жртва, после свега, још жива крокодил је зинуо и Вал се,

*Вал је ходала по мука-
ма плашећи се да сва-
ког часа може да се
онесвести. Извући се
из чељусту крокодила
и затим умрети у блату
била би веома окрутна
игра судбине*

дуж гране коју је држала, дочепала стабла и завукла иза њега, али је поновила грешку: још једном је покушала да се узверу уз дрво.

И крокодил се опет издигао из воде и сцена се поновила: вихор покрета, блесак оштрих зуба и туп звук чељусту у Валином телу, овога пута изнад леве бутине. Опет се нашла у води и почело је ново тумбање.

Али, жртва је сада покушала да пружи отпор – пипајући рукама крокодилову главу да би нашла очи, Вал је зарила прсте у два рапава отвора. Пошто крокодил није реаговао, схватила је да је промашила и да је прсте стрпала у његове ноздрве.

Руком је поново напипала грану и шчепала је снагом коју даје само крајњи очај. Овога

пута грешку је поновио крокодил – отворио је чељусту вероватно да би плен боље ухватио. А плен се грчевито ухватио гране и домогао стабла не покушавајући више да се на њега попне већ да се од њега што пре удаљи.

Како без кануа?

Речна обала на коју је Вал покушавала да се узверу била је веома стрма и клизава тако да је двапут падала пре него што је успела да је савлада и зарије руке у блато. Није се усуђивала да се окрене и погледа да ли је крокодил прати. Нашла се на врху обале, тешко рањена, али жива.

Радост што се извукла из крокодилских чељусту није била дугог века: требало је стићи

до шумарске станице, без кануа није могла да пређе мочвару, баруштине и рукавце а воде, која се простирала унедоглед, плашила се сада више него ичега на свету.

Вал је знала да је повређена, али се није усуђивала да свуче свој поцепани шорц и погледа ране. Од мајице је направила завој за рану на бутини и, стежући зубе од бола, кренула. Сваки корак био је паклен, али је Вал имала добру кондицију и ходала је по мукама, полако али истрајно.

Киша је лила као из кабла спирајући јој крв с ногу. Предео се купао у узнемирујућој сивкастозеленој светлости. Температура се

кретала око тридесетог Целзијусовог степена, али је Вал дрхтала од зиме и било јој је мука. Плашила ју је помисао да ће се онесвести: извући се из чељусти крокодила и затим умрети у блату била би окрутна игра судбине!

У сумрак је, најзад, стигла до краја мочваре и од шумарске станице делила ју је само вода. Вал је знала да тамо не може да стигне сама, али је постојала могућност да је неко пронађе. Легла је на земљу и склопила очи.

Стварност и бунило

Када је почело да се смржава, шумар Грег Мајлз је приметио да у Валиној приколици не гори светлост. Куцнуо је на врата и нико му није одговорио. Где ли је по овом времену, требало је одавно да се врати, помислио је, отишао до пристаништа за чамце и видео да Валиног кануа нема.

Вал је лежала и тресла се од грознице. Причињавало јој се да је у близини крокодил. Са свих страна завијали су динго пси. Знала је да они не нападају људе, али није била сигурна да се то односи и на оне који крваре.

Одједном јој се учинило да на другој обали види светлост и чује брујање мотора. Подигла се на један лакат и позвала помоћ што је гласније могла. Грегу Мајлзу, на мотору, учинило се да чује неки вапај. Ослушнуо је и поново га чуо. Био је то женски глас.

– Останите тамо, долазимо по вас! – викуо је и похитао да организује спасавање.

Вал није схватала због чега је светлост нестала. Киша је још увек падала и мучили су је облаци комараца. Граница између стварности и бунила се стопила и она више није била сигурна да је уопште видела светлост и чула мотор.

Шумари су претраживали воду и у року од пола сата њихов рефлектор је, кроз завесу дрвећа, обасјао рањену жену. Запрепастили су се када су видели њене ране и чули шта јој се догодило.

Ја сам била улез!

Вал је одвезена у „Дарвинову краљевску болницу“. Ране су јој биле тешке: крокодил је искидао мишиће и тетиве, али није ни дотакао бутну артерију што је било право чудо. Вал је зарадила и озбиљну бактеријску инфекцију. Месец дана касније премештена је у „Краљевску болницу северне обале“ у Сиднеју где су обављене остале операције.

У почетку је била убеђена да више никада неће моћи нормално да хода, али се, захваљујући свом снажном организму и врхунској хирургији, одлично опоравља, вежба и све боље корача.

– Имам ожиљке који нису баш лепо – каже она. – Мишићи леве ноге још нису сасвим у реду, све остало је излечено.

А психолошке последице?

– Безброј пута сам у машти преживљавала напад крокодила. Чини ми се да сада држим ситуацију под контролом. Човек се ослобађа непријатних успомена онда када престане да их се плаши.

А крокодил који, вероватно, и даље лута водама националног парка Какаду?

– Ја сам била улез у његовој кући – одговара Вал Пламвуд. – Желим му много среће!

Б. Д.

Машта свих Гавриловића

Петар Пајић

С ОВОГОДИШЊИМ
ЗАБАВНИКОВЕ

КАКО САМ У

Насловна страна нашег овогодишњег победника изишла је из маште и руке Џоје Ратковић Гавеле, сликара

Петар Пајић: – Све се то стварно догодило, мада су приче измишљене!

Неверица је била прилично гласна и апсолутно уверљива. Да бисмо саговорнику с друге стране жице развејали ту упорну неверицу, било је неопходно за сведока позвати неколико чланова жирија. Једноставно, писац Петар Пајић никада није добио никакву књижевну награду. Можда је сањао у неким скривеним пределима маште. Или, чак, мислио да је некад и добио. Као оно кад је једном дотако небо.

– Дуго сам мислио, мислим понекад и сад кад сам порастао, да сам једном дотако небо. Убеђен сам у то. У мом сећању били смо негде на некој ливади. Тамо на крају ливаде одједном се спустила магла и ја сам ушао у њу. Ушао сам за-

право у небо. Ко зна, можда сам још тамо – прича аутор награђене књиге прича „Машта свих Гавриловића“.

Ова својеврсна породична хроника, исплетена од четрнаест прича с готово истим јунацима – отац, мајка, брат, сестра и дабоме, писац – стварно се десила, мада су, како то лепо каже писац, приче измишљене. Ипак, многи ближњи су се љу-

ДОБИТНИКОМ
КЊИЖЕВНЕ НАГРАДЕ

ШАО У НЕБО

У измаштаним

причама које су се

стварно десиле

београдски песник и

приповедач Петар

Пајић сместио је

породичну хронику

неких давних људи и

неког давног времена

у збирку прича

„Машта свих

Гавриловића”

тили на Петра Пајића кад су се препознали у његовим, и њиховим, причама. Углавном, измаштаним.

Јер – у машти, сваки Гавриловић види свог претка Стевана како на челу добровољачких чета јуриша по поробљеној Србији, преко брда и шума, као да има крила. Стиже на сва места, изненађује непријатеља, задаје му са својим добровољцима смртоносне ударце. Час је у Мачви час је на Бесној кобили, час руши мостове на Морави, час изазива пожаре у местима која су и Немци и Бугари заузели. Он се у то време не јавља, јер нема времена од јуначких подвига које чини...

Нису имали времена ни његови рођаци кад су причали и домишљали приче о подвизима свога претка, кога готово нико од њих није ни познавао. Све време се дешавало да их прича занесе и охлади се супа у тањиру.

Нарамци маште

Путујући кроз детињство и стално му се враћајући – јер оно је „најважнији период у човековом животу” – данас педесетпетогодишњи писац шест збирки поезије: „Дан”, „Љубав у брдима”, „Песме”, „Чисто доба”, „Светле горе уз мора”, „Ако по-

растемо до звезда”, те књиге прича „Погибије мога деде” и књиге за децу. „Како се греју пахуљице”, у разговору непрестано помиње своју бабу Љубицу, рођену Крстајић:

– Она је у наш свет донела нарамак пе-сама и прича које је говорила наизуст. Иначе није знала ни да чита ни да пише. Изродила је седморо деце и добила мноштво унучади, али је свима говорила да личе на деду Михаила који је остао на Крфу. Ако је неко најјачи, онда је обавезно исти деда Михаило. Ако је највиши, ето опет малог Михаила. Ако је најпапетнији, нема грешке: тај је други Михаило...

А деда, онај са смеђе фотографије и из домишљених прича, често је био на удару људи и времена: „Чим сам ушао у собу, приметио сам да нема деде. Питао сам где је а мајка ми рече да је у подруму. Осетих хладноћу око срца. Не волим кад деда није у соби. Њега увек склањамо кад долазе опасна времена. По њему најбоље знам каква је ситуација у свету и да ли се нешто спрема. Мајка примети моје нерасположење и рече да је Каћа деду ставила у подрум, иза бурета, и да га је лепо увила у целофан...”

Тужне смешне приче

У тим временима, када је било и опасно и тешко бити дете, Петар Пајић, седмогодишњак, постао је песник. Прави јер само такви своју муку с речима почињу писањем химне. Овако је то тада било:

– У та ратна времена ми деца у Ваљеву играли смо се рата. Улица против улице. Ми Гођевци (данас је то Улица Драгојла Дудића) војевали смо против Трешњевака, Злокућана, Бибероваца... Једном наш вођа мени лупи чвргу и каже: Клинац, ти да за сутра напишеш химну наше улице. Целе ноћи сам лупао главу смишљајући праве речи. На крају ми је мајка помогла и Гођевци су добили химну, а мене прозвали Песник... Допала ми се та игра речима, слагање рима, звучност и ритам. Тако сам открио један много чудан свет који човека може да зароби, без остатка...

Читалац измаштане „Маште свих Гавриловића” која се стварно догодила сазнаће да птицу, најбоље врапца, може да ухвати ако на високу грану стави лепак и да нема ничег лакшег него савладати вештину пливања: Ставиш лице у воду, машеш рукама и не додирујеш дно. Упознаће, као свог најближег комшију, и личност коју писац описује овим речима:

– Био је светски човек. Није умео да гледа своја посла.

Петар Пајић је, иначе, један од ретких писаца који не воли да своју слику залепи на своју књигу. Припада онима који мисле

Корраб змиоуца, балистички забавник

Змиоуца
Пешај божит

да су речи шћућурене између корица једина права слика писца, без позирања, без оног „Пази, птичица”. О себи је, на крају књиге, исписао:

– Дуго сам био у заблуди мислећи да су ове приче писане за „старије” читаоце. Међутим, како бих коју причу објавио, најчешће су ми се јављали млади, па и сасвим млади, читаоци, да би ми рекли

МАШТА СВИХ ГАВРИЛОВИЋА

Жири у саставу: др Слободан Ж. Марковић, председник, др Јожа Скок, Јоже Фило, др Ново Вуковић, др Цевад Карасан, Вера Милићевић и Зора Меденица прегледао је 64 књиге писане у прошлој години за младе. За Награду су конкурисала дела објављена на свим језицима народа Југославије.

Књигу године жири је тражио међу следећим које су ушле у ужи избор: „Свет који нестаје” Петра Лаловића („Вук Караџић” Београд), „Дивљи коњ” Божидара Просењака („Младост”, Загреб), „Горанов дневник” Зорана Станојевића („Дневник”, Нови Сад), „Машта свих Гавриловића” Петра Пајића („Вук Караџић”, Београд), „Господар од кључа” Јосипа Лаће („Знање”, Загреб), „Хајдук против ветрењача” Градимира Стојковића („Вук Караџић”, Београд), „Полиглот и пас” Људевита Бауера („Светлост”, Сарајево), „Клинци мандолинци” Јосипа Иванковића („Младост”, Загреб), „Внуком на мајорот” Кира Донева („Детска радост”, Скопље), „Рићокоса примадона” Наде Ивљевић („Младост”, Загреб), „Лецово срце” Ива Зормана („Младинска књига”, Љубљана), „Чудна шума” Сунчане Шкрињарић (Задружна штампа, Загреб) и „Перуновите потомци” Видоја Подгорца („Наша књига”, Скопље).

У коначном одлучивању жири је већином гласова (један уздржан) одлучио да за 1989. годину књижевна награда „Политикин Забавник” припадне збирци приповедака „Машта свих Гавриловића” Петра Пајића у издању Издавачког предузећа „Вук Караџић” из Београда.

Жири у образложењу, између осталог, о овој књизи каже: „То је књига која је по својој свежини, по лепоти приповедања, по оригиналности и по маштовитом евоцирању једног света детињства и прошлости са елементима носталгије убедљиво изборила прво место...”

како су приче писане за њих... Рећи ћу о још једној заблуди из које су ме извели читаоци. Наиме, док сам писао ове приче, био сам дубоко уверен да су све одреда тужне. Али читаоци су ми опет рекли да су се слатко смејали док су их читали. Истичали су хумор у њима. Мислим да једино можемо бити у праву и читаоци и ја: нема тако тужних ствари у свету у којима не би било и нешто смешно, нити толико смешних ствари у којима не би било и нешто тужно...

Петар Милатовић

РАСПОРЕД ЧАСОВА

Пробуши рупице
и
провуци вуницу

Рисовао Л.С. 89

... Залепи
на хамер
целом
површином
и прорежи
по цртицама.
Залепи на
хамер
и дане,
исеци
сваки дан
и испиши
распоред...

На полеђини
намажи
лепком
шрафирани
део
(на
сличици
испод)
па залепи
парче
папира...

ПОНЕДЕЉАК	УТОРАК	СРЕДА
1	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5
6	6	6
7	7	7
ЧЕТВРТАК	ПЕТАК	СУБОТА
1	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5
6	6	6
7	7	7

С предње стране кроз
прорез за џепове убаци
у сваки џеп по три кар-
тончића са распоредом
по данима, али тако да
врх картончића вири из
џепа да би могао лако
да се извуче.

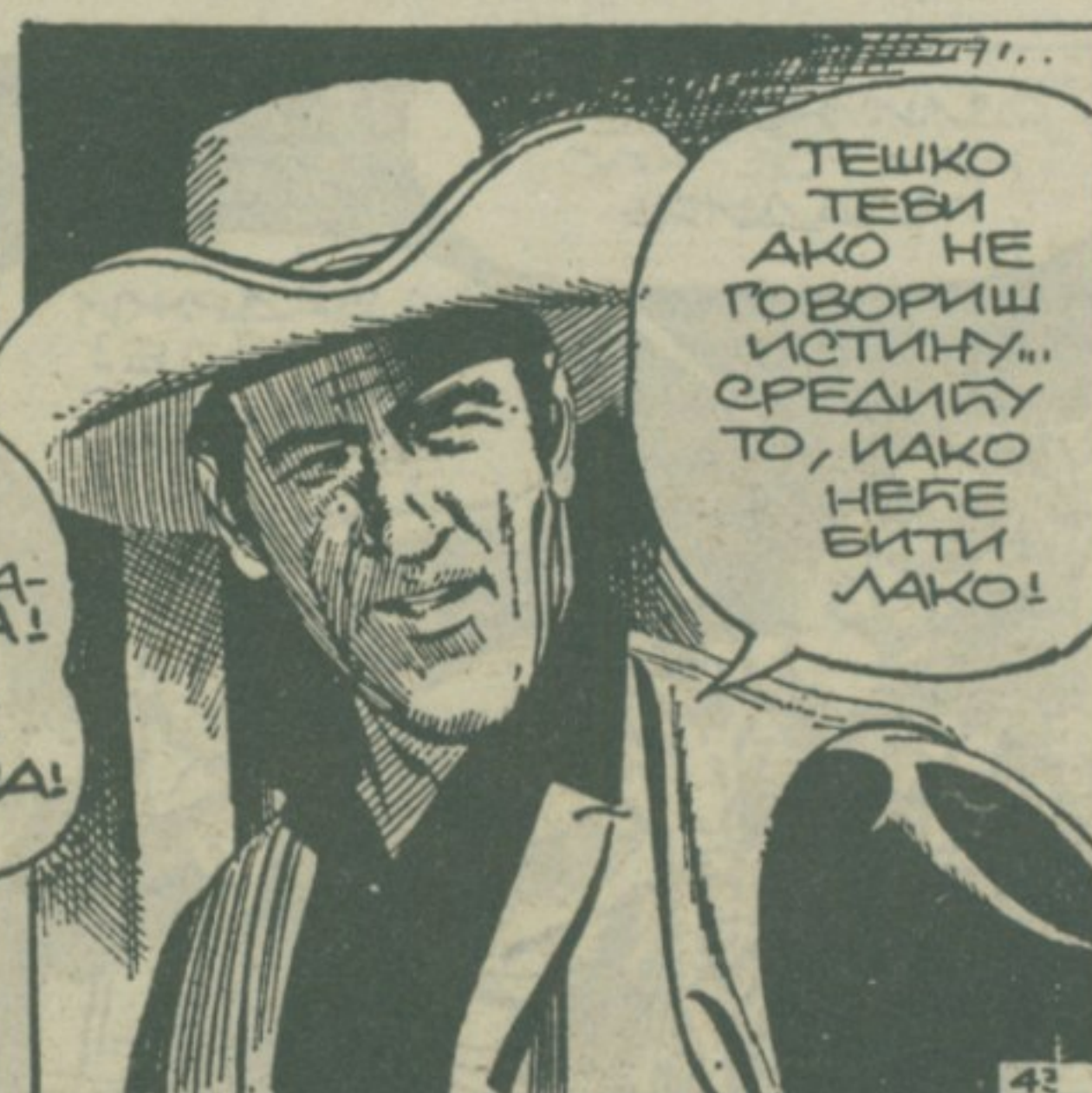

НАДАМ СЕ ДА
БЕ СВЕ БИТИ
У РЕДУ!

ДА...
МАДА
СЕ
САД
БОЖИМ
ГВОЗДЕ-
НОГ
КОЊА!

ОН БЕ
ДОБИ
ПО ВАСАКИ!
ДА БИСМО
СЕ НЕГА
РЕШИЛИ,
НЕГЕ НАМ
ПОМОГИ
БОЈЕ ВИС-
КИЈА!

ШТА БЕТЕ ОН-
ДА, ШЕРИФЕ?

МОРАМ
СМЕСТИТИ
ВАСАКИ НА
НЕКО
СИГУРНИЈЕ
МЕСТО!

4377

БОЛЕСТАН
САМ, ОСАГИ!

ОД
ВАТРЕНЕ
ВОДЕ
БЛЕДОЛИ-
КИХ,
ИНДИЈАН-
ЦИ ГУБЕ
РАЗУМ!

ОДЛАЗИ, ЖЕНО,
ИЛИ БУ ТЕ
ПРЕБИТИ

ЧУВАЈ
СНАГУ
ЗА ГВОЗ-
ДЕНОГ
КОЊА!
ДОШАО ЈЕ
НА РАЗ-
ГОВОР!

ВАСАКИ! ТЕШКО МЕНИ! ЗА-
БОРАВИО
САМ... БОЛЕС-
ТАН САМ!

СРАМОТА,
СТАРЧЕ!
ДАО СИ
ЈЕ БЛЕДО-
ЛИКИМА ЗА
МАЛО ВИС-
КИЈА!

43

ВЕЛИКО КОПЉЕ,
БИО СИ РАТНИК, А
САД СИ СТАРА БУДА-
ЛА!

НЕМОЈ
ТАКО...

ВАСАКИ
ЈЕ МОЈА
И НИКО МИ
ЈЕ НЕ
МОЖЕ
УЗЕТИ!
ИДЕМ ПО
ЊУ У
ДОЏ!

ЧЕКАЈ! И ЈА
БУ С ТОБОМ!

ИЛИ
И СПАВАЈ!
ЗАГРЕЈ
СТАРЕ
КОСТИ И
САЊАЈ! С
ТОБОМ ЈЕ
ГОТОВО!

4379

ТЕ ВЕЧЕРИ, У ДОЏУ...

ХОБЕ ЛИ НОГАС
ДОБИ ТАЈ ГВОЗ-
ДЕНИ КОЊ?

И АКО
ДОЂЕ, НЕГЕ
НАГН ВА-
САКИ! ОНА
ЈЕ КОД
УДОВИЦЕ
ДАНА НИ-
КОЛСОНА!

ШТА БЕМО
САД?

ЧЕКА-
БЕМО
И ПОКУ-
ШАТИ ДА
ЗАМИС-
ЛИМО
ШТА ЈЕ
У ПЛАВА-
МА ИНДИ-
ЈАНАЦА!

ВАН
ГРАДА...

ОСТАВИ
КОЊЕ
ОВДЕ! ДИОМ
ЈЕ ОПАСАН
ЛИСАЦ И НЕГЕ
СЕДЕТИ
СКРШТЕНИХ
РУКУ!

4380

ДОБРО!
ОБО-
ЈЕ
БЕ-
МО
ОТЕТИ!

ЖЕНУ
БЕМО
КАЗНИТИ,
А МУШКА-
РАЦ НАМ
ТРЕБА ЗА
НЕШТО ДРУГО!
ДОВЕДИ
КОЊЕ!

ЕВО МЕ!
УПОЗОРИО
САМ ГА!

ПРЕ-
МЕДАЈ
СВЕ КОЊЕ
ДА НЕМА
НЕКОГ НЕ-
ПОТКОВА-
НОГ, ИНДИ-
ЈАНСКОГ!

4385

ООХ!
ШТА?
ОООХ!

КО
ЈЕ
ТО?

ГВОЗДЕНИ
КОЊ!

ПОВЕДИ
ВАСАКИ
И ИЩЕ-
ПАЈ ТЕ
КРТЕ СА
ЊЕ!

МИ СМО
ЧЕЈЕНИ
И БОРИМО
СЕ ЗА СВО-
ЈЕ ЖЕНЕ,
БЛЕДОЛИ-
КИ!

4386

ОСТАВИ
ВАСАКИ
НА МИРУ,
А СА МНОМ
СЕ ОБРА-
ЧУНАЈ...

ПУСТИ
ЈЕ!

ДА ЈЕ
ПРЕПУСТИМ
ПСУ КАО ШТО
СИ ТИ?

4387

МОМАК
ИМА
ХРАБРО
СРЦЕ,
ГВОЗДЕНИ
КОЊУ!

ЈА БУ МУ
ГА СЛО-
МИТИ!

ПУСТИ ГА!
ПОБИ БУ
С ТОБОМ!

НЕ ПЕТ-
ЛАЈ СЕ У
МУШКА
ПОСЛА!

ЗАПАМТИ!
ЈА НИСАМ
ПОКОРНА
ЖЕНА!
ТАКВУ
ПОТРАЖИ
У СВОМ
ПЛЕМЕНИ!

4388

ВАСАКИ,
ТЕБЕ БУ СМЕС-
ТИТИ У СОБИЦУ
КРАЈ МОЈЕ
КАНЦЕЛАРИ-
ЈЕ!

ТАМО БЕШ
ПРЕНОЋИТИ!

НЕБУ!
ЈА САМ ПОГЛА-
ВИЦИНА КРИ И
НИКО НЕ МО-
ЖЕ ДА МИ НА-
РЕЂУЈЕ!

ПОЏИ
МИЛОМ ИЛИ
БУ ТЕ ЈА
ОДНЕТИ
СИЛОМ!

БОЛЈЕ
ТИ ЈЕ
ДА ГА
ПОСЛУ-
ШАШ!

4393

УЈУТРО ИДЕМ У
СЕЛО ГВОЗДЕНОГ
КОЊА ДА ОСЛО-
БОДИМ ХЕНРИ-
ЈА!

НЕБЕШ
УСПЕТИ!

ВИДЕЋЕМО!
САД МОРАМ ДА
СЕ ОДМОРИМ!
ТИ БЕШ ВИ-
ТИ НА СИ-
ГУРНОМ!

ПО-
БЕБИ
БУ
ХЕН-
РИ-
ЈУ!

НЕБЕШ, ЈЕР БЕ ТЕ
ФЕСТУС СМЕСТИТИ
ИЗД РЕШЕТАКА!

КАКО?
ГА ЈА
НИСАМ
НИ ПРЕС-
ТУПНИК, НИ
ЛОПОВ...

4394

БЕЛИЈА ТЕ ЧЕ-
КА, ДЕВОЈКО!

УЛАЗИ,
ВАСАКИ!

НЕБУ!
НЕБУ!

ДА МЕ НИСИ
ТАКНУО! ЈА САМ
ПОГЛАВИЦИНА
КРИ!

БИЋЕ
СВА-
ШТА...

ТЕШКО ТЕБИ КАД
ОВО ИСПРИЧАМ
ОЏУ, ДИМОНЕ!

ШТА
ТИ ВРЕДИ!
ОИ САД
СПАВА
НАЈ-
ДУБ-
ЉИМ
СНОМ!

4395

МРЗИМ ТЕ,
ДИМОНЕ!

АХ, ТЕ
ЖЕНЕ!
УВЕК
ИМАШ
МУКЕ С
ЊИМА

ШТА СЕ
ТУ ЗБИВА!
ИМА ЛИ ОВДЕ...
ХИК... МЕСТА ЗА
УМОРНОГ...
ХИК... НА-
МЕРНИКА?

ЖАО
МИ ЈЕ,
ЧАРЛИ...

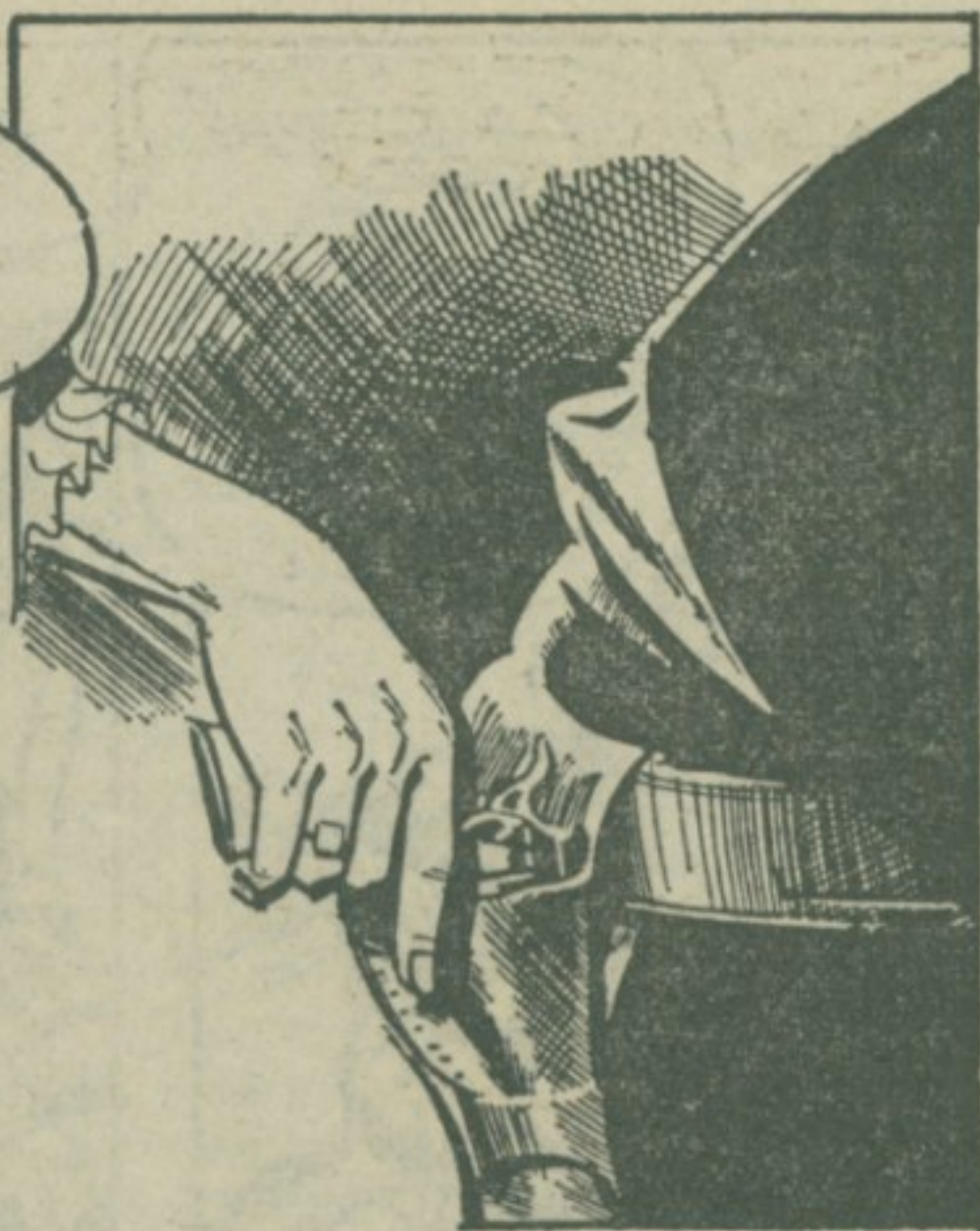

КАКО?
ГА ЈА
САМ
ВАМ
РЕДОВАН
ГОСТ ВЕО
ГОДИНАМА!
БАЈБОК МИ
ДОЂЕ К'О
КУЋА...

13

4396

ШТА ЧЕКАШ?
ДОВЕДИ МИ ГА!

У
СЕД-
ЛО!
ИДЕ-
МО
ДО
ГВОЗ-
ДЕ-
НОГ
КО-
ЊА!

ШТА САД
ТО ЗНАЧИ
ДИЛОНЕ?

ДА СЕ
ЧОВЕК,
ЗА КОГА
ВАСАКИ
ЖЕЛИ ДА
СЕ УДА, НА-
ЛАЗИ У ЛО-
ГОРУ ГВОЗ-
ДЕНОГ
КОЊА!

ПЕ-
ДЕСЕТ
КОЊА!
БИЉУ
НАЈБОГА-
ТИЈИ ЧЕЈЕН!
МОГАО БИХ
ДА КУТИМ,
И МЛАДУ
СКВО...

4405

МАЛО
КАСНИ-
ЈЕ...

ДИЛОНЕ,
ГДЕ ЈЕ
ЖЕНА?

НА
СИГУР-
НОМ! У
ДОЉУ!
ПОКАЖИ
МИ ОНОГ
МОМКА!

ШЕРИФЕ...
КАКО ЈЕ
ВАСАКИ?

ДОБРО
ЈЕ! МО-
ЖЕШ
ЛИ ОДМАХ
ПОДИТИ
ХИЉАДУ
ДОЛАРА?

МОГУ! А ЗАШТО?
ДА ДАМ ПАРЕ
ОВИМ ИНДИ-
ЈАНЦИМА?

НЕ!
ДА КУ-
ПИШ
ПЕДЕСЕТ
КОЊА
КОЈИ ЋЕ
ТЕ ИЗВУ-
ГИ ИЗ НЕ-
ВОЉЕ!

4406

АКО ХОБЕШ ПЕДЕСЕТ
КОЊА, МОРАШ УБЕДИТИ
ГВОЗДЕНОГ КОЊА ДА ОСТА-
ВИ ВАСАКИ НА МИРУ!

РАЗ-
ГОВА-
РАЈУ С
ЊИМ!

ГВОЗДЕНИ КОЊУ,
РАЗМИСЛИО САМ!
МОЈА КЊИ ВРЕ-
ДИ ПЕДЕСЕТ
КОЊА! ХОБЕШ ЛИ
МИ ДАТИ ТО-
ЛИКО?

ТИ СИ
ПОЛУ-
ДЕО,
СТАРЧЕ!
НИ
ЈЕДНА
ЖЕНА
ТОЛИ-
КО НЕ
ВРЕ-
ДИ!

АЛИ, МЕНИ ЗА
ВАСАКИ НУДЕ
ТОЛИКО!

ЛАЖЕШ!
КО БИ
ТОЛИКО
ПЛАТИО
ЗА СКВО?

4407

ЕВО, ОВАЈ
ЧОВЕК! ОН ЋЕ
ОЖЕНИТИ
ВАСАКИ!

ТАКО
ЈЕ!

ЗНАЧИ,
САД
ВИШЕ
НИСИ КИ-
ВАН НА
КЛЕЈТО-
НА!

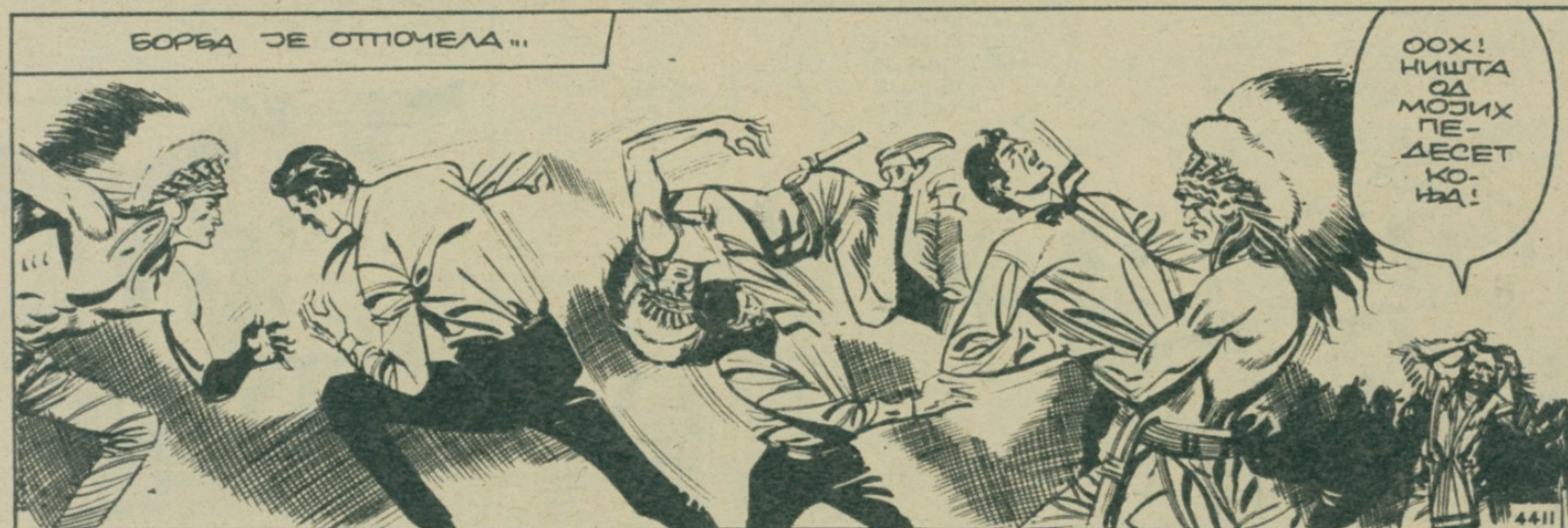
16

ХЕНРИ, ИДЕМО ПО
ВАСАКИ!

ЧЕКАЈ!
БЛЕДОЛИКИ
МЕ ЈЕ УВРЕ-
ДИО! НАПРАВИО
ЈЕ БУДАЛУ
ОД МЕНЕ!

4408

ВАМ ПОРУЧУЈУ: ЖВРЉАЈТЕ ПО „ОЗОНУ“ И ТО ЋЕ СЕ ПРЕСЛИКАТИ У „ЗАБАВНИКУ“!

Графити '89.

Сви који до 1. фебруара на адресу „ОЗОНА“ пошаљу неки графит (и уз њега СВОЈЕ ИМЕ, ПРЕЗИМЕ И ТАЧНУ АДРЕСУ) добиће још по једно писмо са око стотинак „посебних питања“. Рок за слање графита – одговора на сва питања је 1. март. А већ другог марта наш жири се баца на посао и трага за најбољим графитима који ће бити награђени. За сва додатна обавештења о овој нашој игри (ГРАФИТИ '89), која се полако ближи крају, и даље служи телефон: 011/346-775. Можете да позовете недељом између 20 и понедељком од 17–20 сати.

СЕДАМ „ЗАБАВНИКОВИХ“ ПИТАЊА ЗА ОВАЈ ПЕТАК:

1. Зашто је вода мокра?
2. Када треба бити брз?

3. Ко је феномен?
4. Зашто су неки мајмуни остали на грани?
5. Зашто се жене шминкају?
6. Шта је осмо светско чудо?
7. Који је графит идеалан за зграду школе?

Одговоре на ова питања (и даље откачене, духовите, ишчашене, оригиналне) шаљите на адресу „ОЗОНА“: РАДИО-БЕОГРАД 202, Хиландарска 2, за „ОЗОН“ – ГРАФИТИ '89, 11000 Београд.

НАШ ИЗБОР ПРИСПЕЛИХ ГРАФИТА

1. Људи се деле на две групе: оне који деле људе на две групе и на оне који то не чине.

Босиљка Томић, Темерин

2. Будите као Аристотел – он је стално летовао у Грчкој!

Саша, Београд

3. Рођени лажов препознаје се још од кратких ногу!

Милан Митровић, Београд

4. У животу је као у препуном аутобусу – мало-мало па те неко згази.

Пеки од Церака, Београд

5. Најсујевернији је детлић – стално куца у дрво!

Снежана Кинђић, Панчево

6. Само глуп схвата прекасно – паметан не схвата никад!

СОМ КАПИТАЛАЦ, Београд

Енглески краљеви, краљице и коњи

Године 1909. на дербију је победио ждребац Минору, власништво краља Едварда VII, сина краљице Викторије, који је тако постао први, и до данас једини, монарх – победник у трци. Минору је победио у жестоком финишу за дужину мању од (коњске) главе. После победе више узбуђених гледалаца тапшало је Његово Величанство док је изводио

коња са тркалишта, а један посетилац, очигледно гневан, узвикнуо је: „Сад кад сте победили на дербију, идите кући, Ваше Величанство, и најуриите... владу!“ Победник је, мислили су, тим пре што је краљ, могао све. Победа на дербију значила је толико да је најурити владу било – прави мачји кашаљ.

ПОВЕРЉИВИ ЦОКЕЈ

Када је краљица Викторија први пут посетила дерби 1840. године, трку је добио коњ Мало Чудо, висок само 150 см, најмањи који је икада победио на овим тркама.

После трке краљица је послала по јахача Мекдоналда и упитала

га је колико је тежак. – Ако ми дозволите, Ваше Величанство – одговорио је он – господар ми је наредио да ником не кажем колико сам тежак. Краљица се насмејала и похвалила Мекдоналда што се тако строго придржава наређења.

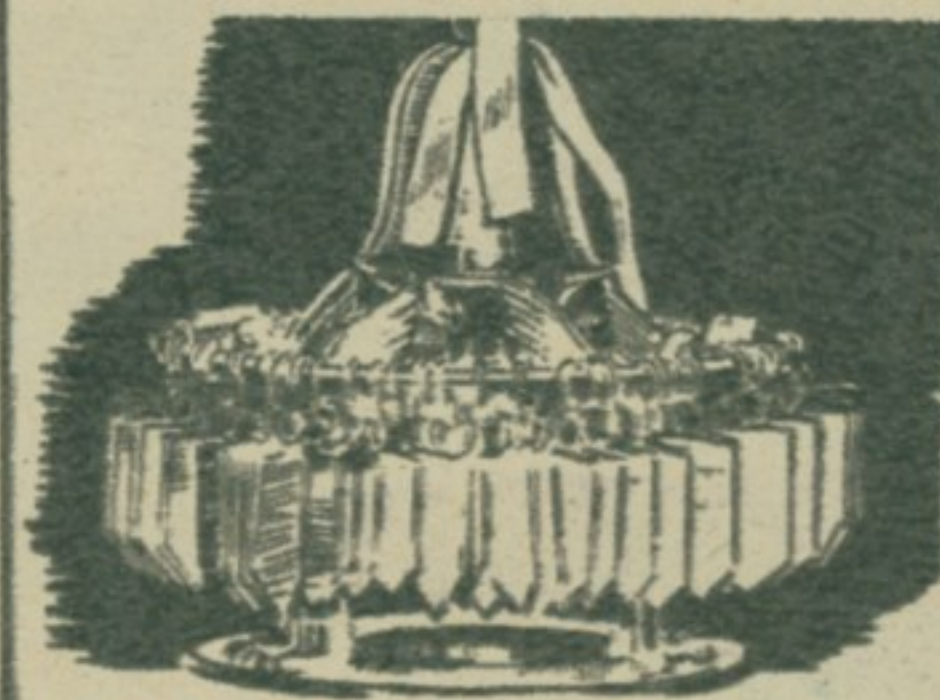

МОЈА ГОСПА ДЕЈКЕР

Карлајзл звоно, трофеј који се и данас додељује на коњским тркама, потиче из 1559. године када га је даровала породица Дејкер. На њему је угравирано: „Најхитрији коњ ово звоно нека узме на радост моје господе Дејкер“.

ВИНО И ЈА

Звоно из Ларнака важи за најстарији трофеј коњских трка у свету. Трке на којима се оно додељује и даље се одржавају једном годишње. Прича се да је звоно даровао шкотски краљ Виљем Лав (1165–1214), а на најстаријој медаљи која се додељује уз њега угравиран је натпис „Вино, поста ни ја – Сер Џон Хамилтон од Трабурна – 1628“. Победник на коњским тркама одувек је био толико цењен у Енглеској и Шкотској да би се од среће због освојеног трофеја тако напио да се претварао у – вино.

ХИ-МЕН И ГОСПОДАРИ СВЕМИРА

MASTERS OF THE UNIVERSE

НОВЕ АВАНТУРЕ
ГОСПОДАРА СВЕМИРА

МАСТЕРСОВЦИ!

Ишла је нова СВЕСКА МАСТЕРСА. На СВИМ киосцима, као и сваког месеца авантуре Хи Мена, Орка, Скелетора и осталих ГОСПОДАРА СВЕМИРА.

Уређује
др Зоран Живковић

– Не знам, заправо, како да вам то објасним, докторе – отпоче млади човек. Прешао је руком преко своје глатке црне косе која се пресијавала као грамофонска плоча и детиње затрептао плавим очима. – Изгледа ми да је у питању супротност комплекса прогањања.

Доктор Менли Ц. Дипарчер био је онизак, озбиљан човек који се трудио да никада не показује изненађење. – Супротност комплекса прогањања? – рекао је дозволивши једној својој обрви да се уздигне. – Како то мислите... супротност комплекса прогањања, господине Мекфарлејне?

– Хоћу да кажем да ја, док корачам улицом, одједном имам осећај да се неко нала-

АЛАН
НЕЛЗОН

НАПРАПОЈА

зи испред мене. Неко за ким јурим. Неко кога пратим. Понекад чак почињем да трчим не бих ли га сустигао! Наравно – тамо никога нема. Све је то неугодно. Врашки неугодно. А и мрзи ме да трчим.

Доктор Дипарчер се поигравао оловком. – Схватам. Постоји ли још нешто?

– Па, ето, стално имам тај чудни осећај да људи кују заверу да ми чине добро. Да покушавају да буду благонаклони и љубазни према мени. Не знам тачно ко су они ни зашто су толико љубазни.

Био је то дуг и напоран дан за доктора Дипарчера. Из неких разлога није осећао

жељу да сазна и друге пацијентове тегобе.

– Дакле, видимо се у четвртак, у десет? – осмехнуо се испраћајући Мекфарлејна.

У десет минута до десет следећег четвртка доктор Дипарчер је погледао у своју књигу заказаних састанака и намрштио се. Па, можда се неће ни појавити. То се врло често дешавало. Истински се надао да ће ово бити један од таквих случајева. Супротност комплекса прогањања! Илузије о добротини! Заиста, тај човек мора да је... Умало није рекао: луд. У том тренутку огласило се звонце. Мекфарлејн се појавио и, с осмехом, про-

дрмао његову руку.

– Дакле, да чујем?

– Срдачност доктора Дипарчера изгледала је помало усиљена. – Има ли нових момената?

– Изгледа ми да се моје стање погоршава – рече Мекфарлејн сав блистајући. – Хоћу да кажем, оно да пратим некога. Да, господине. Јуче мора да сам препешачио десетак километара.

Доктор Дипарчер се спусти на столицу иза писаћег стола.

– Па, како би било да ми испричате више о томе. Све. Било шта, што вам падне на памет.

– Нисам сигуран да вас разумем. Да ли бисте могли да ми кажете шта под тиме

подразумевате, докторе?

– Ох, то је врло једноставно...

И – доктор је почео да прича о неповезаним, готово заборављеним догађајима из свог живота. Мекфарлејн је седео са необично задовољним изразом лица.

При крају часа доктор Дипарчер је изгледао сасвим исцрпљен. Глас му је био храпав, оковратник и машина искривљени.

– Осећам се много боље – чуо је Мекфарлејна како говори. – Да се видимо поново у уторак, у десет?

Следећег уторка у десет доктор Дипарчер је био одлучан.

Мекфарлејн је био некако чудно ћутљив и одсутан. Донео је велику кутију од картона, коју је пажљиво спустио на под пре него што се сместио на кожној фотели.

– Бојим се да почињу да ме муче халуцинације, докторе – рече најзад.

Доктор Дипарчер у мислима протрља руке. Сада је по-

ла уз бучно, одвратно мљацање. – Брзо се допадне човеку, зар не.

Кад се Мекфарлејн изгубио са својом халуцинацијом, доктор је седео неко време занет у мисли. Осећао се помало ошамућен и испразњене главе, као да је управо изронио на светлост после вожње кроз неки тунел страве и ужаса.

Можда заиста присуствујем рађању потпуно нове психозе, говорио је себи. Чудне се ствари дешавају у данашњем свету. Видео је себе како пред Конгресом америчких психијатара чита монографију о томе. Нови поремећај очигледно је имао симптоме супротне онима код параноје – и зато ће га назвати „нарапоја“. Пун наде, доктор Дипарчер је предвиђао и могућност да ће неки од његових колега захтевати да се нова психоза назове, према њему, дипарчероманија. Постаће славан. Његово име уз Фројдово. Онда га обузе мучна мисао. Шта ако је тај Мекфарлејн варалица! Хитро је позвао секретарицу, госпођицу Армстронг, и наредио јој да откаже све састанке до краја дана. Онда је зграбио шешир и излетео из зграде.

– Нешто сте уфитиљили, докторе – рече Мекфарлејн на следећој сеанси, недељу дана касније. Било је то први пут после толико дана да је доктор седео на својој столици иза писаћег стола. Ноге су га болеле. Испод стола је кришом изуо обе ципеле, да мало олакша притисак на стопалима пуним пликова.

– Не брините за мене – обрешу се. – А како сте ви? – Докторови прсти грчили су се од напетости. Био је много мршавији а лице му је постало бледо и измучено.

– Мислим да се моје стање поправља – изјавио је Мекфарлејн. – Однедавно имам осећај да неко прати мене.

– Којешта! – повика доктор Дипарчер. – То је само ваша уобразиља. Загледао се у Мекфарлејна. Кад би само могао бити сигуран да Мекфарлејн не лаже. Али, до сада ништа није указивало да је тако. На крају крајева, његов изненадни нагон да на улицама сустигне некога изгледао је јединствен. Мекфарлејн би подигао главу, корак би му постао бржи – и већ би одмаглио. Па, мораћу да га посматрам још неко време, рече доктор у себи.

Затворио је за тренутак очи присећајући се шта је све радио протекле седмице: дугих, заморних јурњава кроз читав град, у којима десетак пута умало није изгубио Мекфарлејна.

Кад је час истекао, Мекфарлејн се на врховима прстију искрао из кабинета. Доктор Дипарчер је бучно хркао.

На дан његове следеће сеансе са доктором Мекфарлејна је на вратима сачекала госпођица Армстронг. – Доктор није овде – известила га је. – Узео је одсуство од три месеца... а можда и годину дана.

– Ох, жао ми је што то чујем – рече Мекфарлејн. – А и изгледао ми је некако лоше. Где је, на одмору?

– Па, у ствари, он је у Марвуд санаторијуму.

Неки чудан, загонетан израз одједном се разли Мекфарлејновим лицем и он се на тренутак загледа у простор. Затим се осмехну секретарици.

– Одједном се осећам као да сам потпуно излечен. Да, баш тако, одједном. Од тренутка кад сте ми рекли оно о доктору Дипарчеру.

Лекари у санаторијуму имали су доста посла око доктора Дипарчера.

Причајте нам све што вам падне на ум – били су упорни.

– Морам да га пратим, кажем вам! Не смем допустити да ми измакне из вида. Ни за тренутак. Он има једну птицу са подбулим очима и клемпавим ушима.

– Врло занимљиво. Све је то врло занимљиво! – Лекари су се згледали значајно климајући главом.

– Нешто потпуно ново! – Доста слично комплексу прогањања... зар не? Само обрнуто!

– Изгледа да пати од илузије да прати некога. Запањујуће, зар не!

– Вероватно је у питању рађање једне потпуно нове психозе. Предлажем да га посматрамо веома пажљиво.

И, ето, баш у том тренутку један од лекара отишао је толико далеко да предложи како би доктору Дипарчеру требало дозволити да се слободно креће по граду – разуме се, под пажљивом примотром наизменично бираог лекарског особља – тако да сви његови поступци буду прецизно забележени... **Г. В.**

ново био на старом, добро познатом терену. Осетио се много боље.

– Аха, халуцинације!

– То, заправо, нису халуцинације, докторе. Могло би се рећи да су оне супротност халуцинацијама.

Доктор Дипарчер се укочи за тренутак. С његовог лица ишчезну осмех. Мекфарлејн продужи:

– Прошле ноћи, на пример, имао сам гадан кошмар. Сањао сам како се велика ружна птица сместила на мом краткоталасном радију чекајући да се пробудим. Било је то одвратно створење – са дебелим, здепастим телом и огромним кљуном који се савијао навише, као срп. Краљу подливане очи, с огромним подочњацима. И уши, докторе. Уши! Јесте ли икада чули за неку птицу са ушима?

Доктор Дипарчер поново живну. Веома једноставан случај бркања реалног са не-реалним. Готово класичан.

– Једна стварна птица на вашем радио-апарату? –

упитао је благо. – С крвљу подливеним очима?

– Да – узврати Мекфарлејн. – Знам да то звучи блесаво. Знам да је тешко поверовати.

– Не. Никако. Такав тип визуелних аберација доста је обична појава.

Мекфарлејн га прекину сагнувши се и подижући кутију на сто. – Ви ме не разумете, докторе – рекао је. – Хајде. Отворите је.

Доктор се за тренутак загледа у Мекфарлејна, а затим у смеђу кутију која је имала више отвора за ваздух и била увезана јаким канапом. Нервозним покретом расекао је канап и посувратио два горња поклопца. Сагнуо се и загледао у кутију а онда хукнуо од запањености. Кесасте, крвљу подливане очи зуриле су мргодно у њега. Клемпаве уши. Нагоре посувраћен кљуун. Рубога.

– Зове се Лафајет – рече Мекфарлејн убацивши у кутију неколико мрвица хлеба које је птица хитро прогута-

МУЗИЧКА ПОШТА

КАРИЈЕРЕ

„Beastie
Boys”

Две године по-
сле изузетно ус-
пешног деби ал-
бума „Beastie
Boys” су објави-
ли нови „Paul’s
Boutique”. Пло-
ча је добила на-
зив по једном
мушком бутику
у Бруклину и
постаје све по-
пуларнија у це-
лом свету

ПАРОДИЈА МУЗИКЕ

Забавнице,
Имам 14 година и велики сам по-
клоник шведске групе „Europe” па те
молим да ми одговориш: колико је албу-
ма издала ова група (када и под којим
називима), када је Џон Норум напустио
групу и да ли је између њега и Кија Мар-
села у групи било других гитариста?

Дејан из Београда

Први албум под називом „Europe” иза-
шао је 1983. године. Следеће су објавили
плочу „Wing of Tomorrow”, 1986. је изашао

За две године, колико гру-
па није радила, њени чла-
нови су се забављали неким
другим пословима. Адам
Хоровиц је снимио филм за-
једно са Доналдом Сатер-
лендом, док су Мајк Дај-
монд и Адам Јауљч експери-
ментисали са својим новим
групама. Затим су се поново
окупили и снимили нову
плочу јер су, како иронично
каже Адам Хоровиц: „Про-
шлог лета кренуле турнеје
обновљених група као што
су „Who” и „Стонси”, па смо
одлучили да и ми то уради-
мо”.

„Beastie Boys” је једна од
оних група које за успех тре-
ба више да захвале срећи не-
го памети. Пре него што су
успели да се убаце на њујор-
шку хард рок сцену, десет
година су се мували по Брук-
лину и Менхетну. Мајк Дај-
монд, Адам Јауљч и још не-
колико другара окупили су
„Beastie Boys” док је Адам
Хоровиц са својим пријате-
љем Дејвидом Скилкеном
направио састав „The Young
And The Useless” за који
тврде да је био копија „Beas-
tie Boysa”. После ЛП плоче
„Pollywog Stew” Бисти Бојс
су спали на два члана и тада
им се придружио Адам Хо-
ровиц. Пожелели су да сви-
рају спид рап музику, издали
су још један ЛП, „Cookie
Puss”, а затим се повезали са
Риком Рубином, диск цоке-

чувени „Final Countdown“ а 1988. плоча „Out of This World“. Џон Норум је напустио групу уочи снимања последњег албума, дакле крајем 1987. године. Њега је заменио Марсел тако да других гитариста није било.

Поштовани Забавниче,
Ради се о опклади. Које је албуме издао Хари Варешановић, вођа групе „Хари Мата Хари“, самостално и са групом и ко су издавачи тих плоча?

Горан и Иван из Омиша

Хајрудин Варешановић снимио је прву плочу 1980. године као певач групе „Амбасадори“. Плоча је изашла под називом „Дао сам ти што се могло дат“ за „Диско-тон“. За „Југодиск“ је 1983. године изашао први соло албум једноставног назива „Хари Варешановић“. Следи још једна соло плоча – „Скини хаљину“ – овог пута за „Сарајево-диск“, а потписао ју је као Харис Варешановић Хари. Група „Хари Мата Хари“ за „Сарајево-диск“ објављује плочу „Не би те одбранила ни цијела Југославија“ а друге две – „Ја те волим највише на свијету“ и „Волио бих да те не волим“ – излазе за „Југотон“.

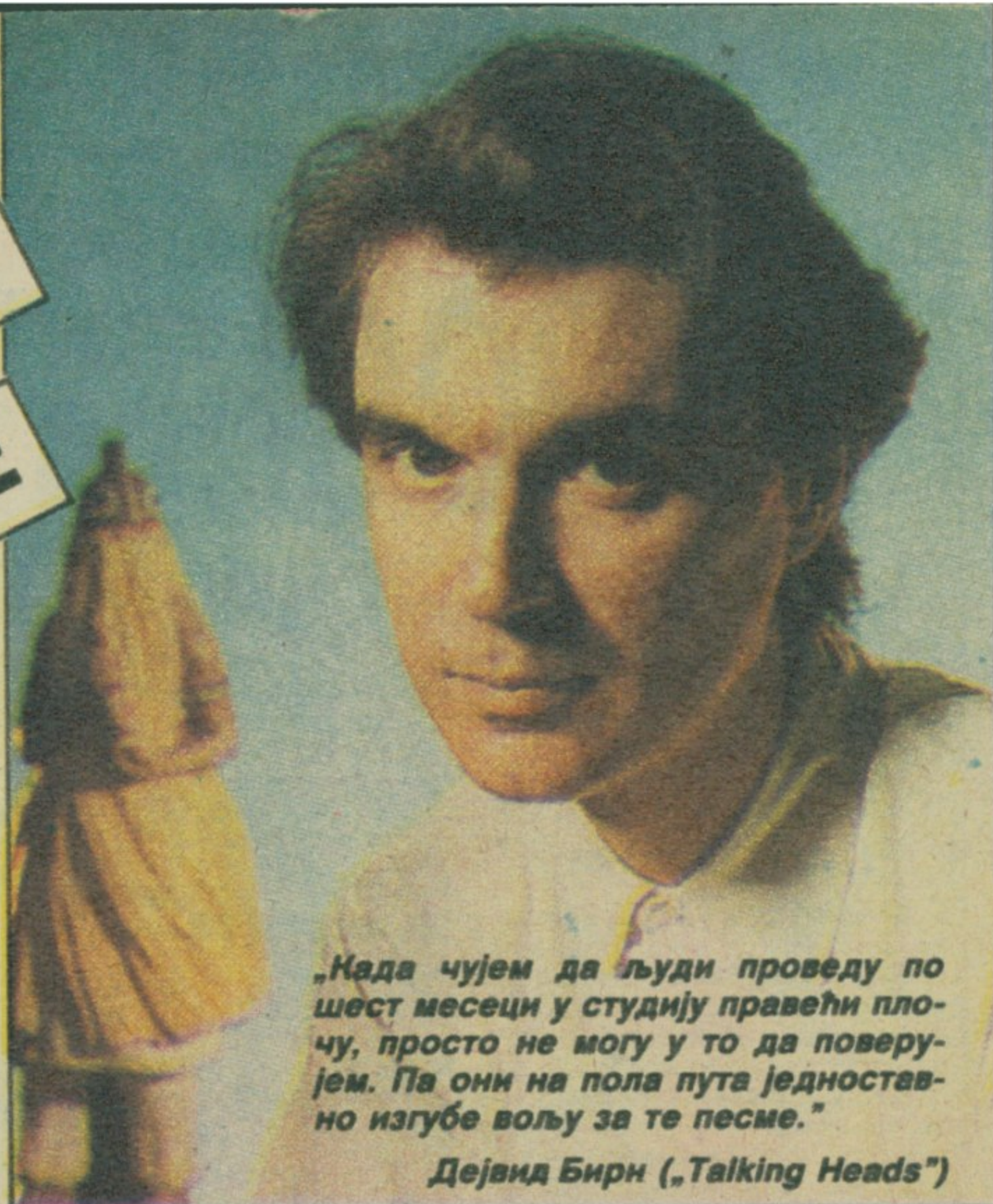
јом, који је убрзо основао своју дискографску кућу „Def Jam“. Наравно, они су били први на листи за издавање плоче. Тако се појавио њихов деби албум „Licensed To Ill“, коме је радни наслов био „Don't Be A Faggot“.

Плоча је изненађујућом брзином доспела на прва места америчких топ-листа а они су постали рок звезде. Наступали су као предгрупа Мадони и другим великим звездама, а њихови концерти убрајани су у најдивљије наступе деценије. Упослили су гого играчицу Елоизу која је наступала са њима полугола, изазивали публику да их гађа металним новцем, палицама за безбол ударали су конзерве пуне „баввајзер“ пива. Публика је то волела, моралисти мрзели, полиција их је протерала из Џорџије а фирма „Баввајзер“ хтела је да их тужи због ниподаштавања њиховог производа.

Оно што је Џери Ли Луис био педесетих година, „Rolling Stones“ шездесетих, „Led Zeppelin“ и „Sex Pistols“ седамдесетих, то су „Beastie Boys“ осамдесетих: забавни, дивљи и експлозивни. Једном су изјавили: – Нисмо сигурни да ли смо најбоља америчка група, али без сумње се најбоље проводимо.

П. Ј.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Када чујем да људи проведу по шест месеци у студију правећи плочу, просто не могу у то да поверујем. Па они на пола пута једноставно изгубе вољу за те песме.“

Дејвид Бирн („Talking Heads“)

OYE MI CANTO (HEAR MY VOICE)

Take me... only for what I am
You've got a right to speak
your mind
You've gotta take a stand

No one... has the right to say
This is right or that is wrong
It isn't just one way
Find common ground
Go in between
Things aren't always what
they seem
Someday it'll be allright
Changes happen overnight

People, let's give each other
room
If we're gonna work it out
We better make it soon

Love is... love is such a
common word
When it's pride we mistake
for love
Isn't that absurd

Why always take
The upper hand
It's better to understand
Someday it'll be allright
Changes happen overnight

I believe in love but with no
conditions
Oye mi canto
And giving in sometimes
Doesn't make it submission
Oye mi canto
Hate is so common it's almost
tradition
Come on let's leave it behind
And make that transition

Тражили сте песму:

Текст: Глорија Естефан
Музика: Глорија Естефан, Џорџ
Казас и Клеј Освалд
Изводе: Gloria Estefan & Miami
Sound Machine

ЧУЈ КАКО ПЕВАМ

Прихвати ме... само због онога
што јесам
Имаш право да се изјасниш
Мораш да заузмеш став

Нико... нема право да каже
То је право или то је погрешно
Не постоји само један начин

Пронађи заједничко тло
И ступи на њега
Ствари нису увек онакве као
што се чине

Једнога дана све ће бити у реду
Промене се збивају преко ноћи

Људи, помозимо једни
другима,
Ако то желимо да урадимо
Боље је што пре

Љубав је... љубав је тако обична
реч
Када смо поносни грешимо
због љубави
Зар то није апсурдно

Зашто увек тежити
Надмоћи над другима
Боље је разумети их

Једног дана све ће бити у реду
Промене се збивају преко ноћи
Верујем у љубав али без
условљавања

Чуј како певам
А пружати понекад
Не мора да значи потчињавати
се
Чуј како певам

Мржња је тако честа да је већ
традиција
Хајде, оставимо је за собом
И учинимо ту промену

ХОРОСКОП ЗА МЛАДЕ

ОД 2. ДО 8. ФЕБРУАРА

ОВАН (21. 3 – 20. 4)

Твоја потреба за дружењем биће јача него обично. Бићеш у елементу, прославиће те идеје да окупљаш друштво. Пријаће ти одмор од школе јер већ је било доста узбуђења која ниси могао да савладаш. Двадесет шестог преко пријатеља ћеш упознати занимљиву особу. На помолу нова веза. Ако већ имаш симпатију, схватићеш да ти је заиста стало до ње.

ЛАВ (23. 7 – 23. 8)

Друштвени живот биће врло жив, готово да нећеш мировати. Бићеш окружен занимљивим особама. Води рачуна 7, може се догодити да се повредиш. За-

бринуће те лоша љубавна ситуација, али ако схватиш да је разлог у теби, све ћеш лакше решити. Симпатија је незадовољна јер јој не посвећујеш довољно пажње. У праву је, потцењујеш њене квалитете. Ситуација у кући биће мало напета.

ДЕВИЦА (23. 8 – 22. 9)

Неодређен однос са симпатијом може мало да те збуни јер ти волиш да знаш све до детаља да би се осећао сигурно. Међутим, мораћеш да покажеш шта се крије иза твојих игара и прича, симпатија не може да претпостави шта заиста осећаш. Повољан дан биће 7. Немој да бринеш што немаш пара за своје забаве, постоје и други начини да се осећаш добро. Чућеш лепу вест.

ВАГА (23. 9 – 22. 10)

Било би сјајно кад би могао да се бавиш својим хобијем или нечим другим што те забавља. Ниси у расположењу ни за дружење, ни за састанке са симпатијом.

Због твог тврдоглавог настојања да оствариш један за сада немогућ план могућ је сукоб са родитељима.

Одмеравање снага могло би само да поквари и овако климаву везу. Смири се и покушај да гледаш на живот из ружичастог угла.

БЛИЗАНЦИ (21. 5 – 21. 6)

Склоност авантурама могла би да унесе немир у твој љубавни живот. Ако хоћеш да сачуваш везу са симпатијом, покушај да се обуздаш. 7. јер то ће бити најкритичнији дан а већ следећег добићеш лепу сумицу новца. Одлично ћеш се осећати на распусту, школа те је исцрпла. Бићеш добре воље и сјајно ћеш се забављати са друштвом.

РАК (22. 6 – 22. 7)

Закупиће те могућност да се играш завођења, међутим, ти се у томе не сналазиш баш најбоље. Боље би било да се забављаш на већ проверен начин. Одличан љубавни дан: 6. Односи са родитељима могу мало да те збуне, неће имати разумевања за твоје жеље. Немој да их прекореваш јер заиста су заузети озбиљним стварима. Особа у знаку Близнаца је прави пријатељ.

ШКОРПИОН (23. 10 – 22. 11)

Ретко ти се догађа да не знаш шта ћеш са собом од досаде. Ове недеље неће се десити ништа значајно. Било би корисно да се позабавиш школом и покушаш да после распуста поправиш успех. Симпатија ће ти приговорати због понашања, причаћеш о слободи и томе како не волиш да се везујеш. Да ли заиста тако мислиш?

СТРЕЛАЦ (23. 11 – 21. 12)

Осећаш се изврсно. Добре вибрације звезда учиниће ти овај распуст незаборавним. Лепо ћеш се забављати са пријатељима и симпатијом. Једина новост, и то за усамљене, биће на љубавном плану. Срећће особу која ће им улепшати зиму мада, вероватно, неће бити озбиљна веза, што Стрелцима и није најважније. Опрезно с парама, чекају те новчане тешкоће. Одличан дан биће 8.

ЈАРАЦ (22. 12 – 20. 1)

Иако је фебруар твој месец, бићеш ових дана лоше воље јер нећеш моћи да се забављаш на свој начин. Учиниће ти се да те родитељи спутавају, али то није тачно, ти одлучујеш о свему. Поразговарај с њима о ономе што те мучи. Симпатија ће бити разочарана твојим грубим понашањем. Повероваће у причу да ти није стало до ње. Ако наставиш тако, пожелете да те остави. Пази, лош дан биће 3.

ВОДОЛИЈА (21. 1 – 19. 2)

Твој ентузијазам издуваће се као балон, одједном ћеш посумњати у квалитет везе са симпатијом. Заборављаш да сваки пут кад ниси добре воље сумњаш и у оно што је тако сигурно. Пријаће ти дружење са блиским пријатељима, зато не треба да избегавај састанке са њима. Односи са родитељима биће по твојој вољи. Схватиће твоју жељу да самостално одлучујеш.

РИБЕ (20. 2 – 20. 3)

Закупиће те сањарења о особи у знаку Бика. Нећеш ништа урадити да јој се приближиш јер уживаш у љубави на растојању. Имаћеш сјајан дан 2, могуће је да ће ти се симпатија јавити и позвати те на дружење. Немој да се стидиш и, као обично, одбијеш сусрет, сигурно ћеш се покајати. Размишљаћеш о новим идејама које би могле да ти испуне слободно време.

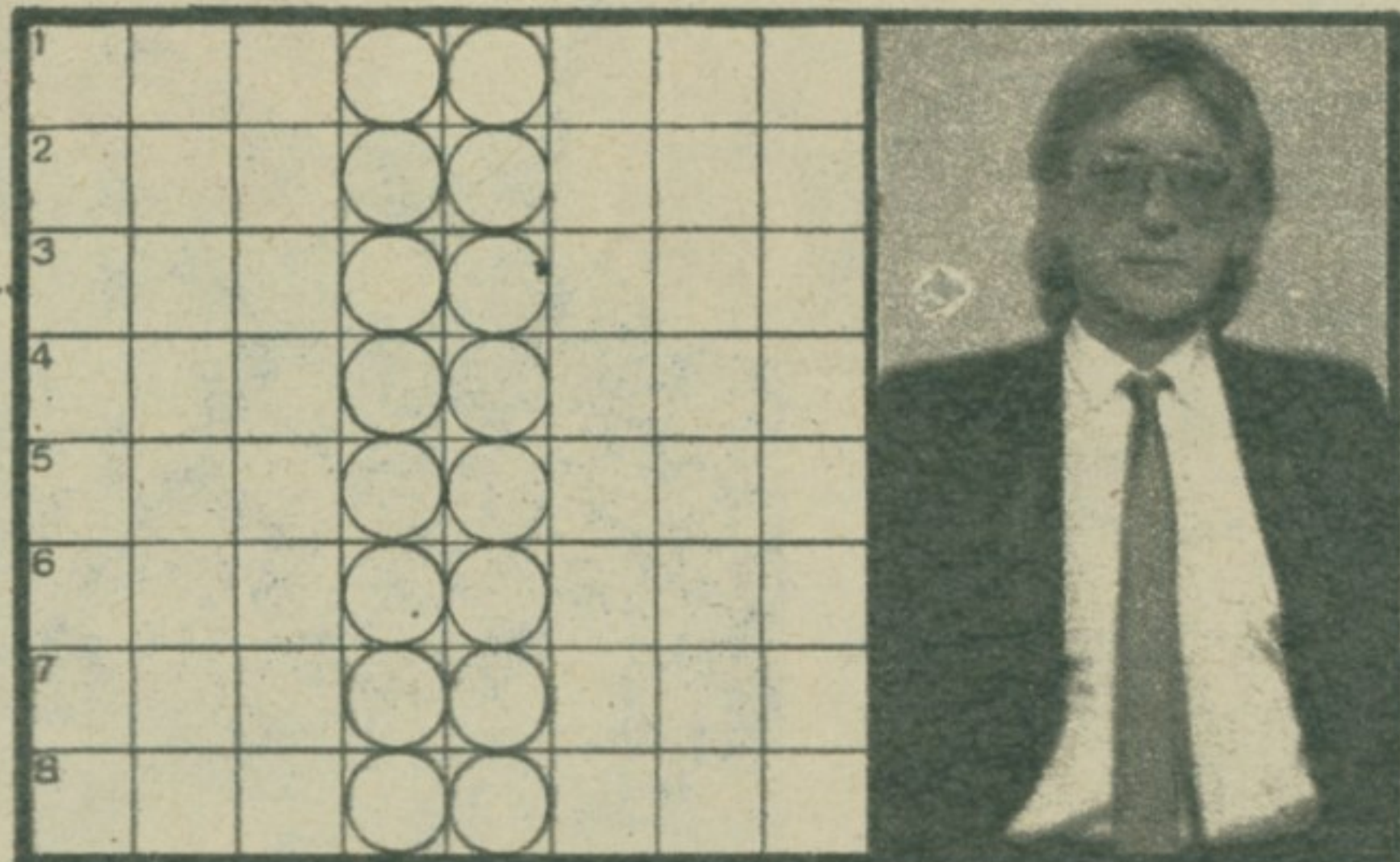
Илустровао: Драгана Јовчић

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

ИСПУЊАЉКА

ВОДОРАВНО: 1. Посластица од какаа и шећера, 2. Скривање, 3. Безбожник, 4. Поздрављање (мн.), 5. Ваљкасто дрво за развијање теста, 6. Јунак из хајдучких народних песама, Мали, 7. Руина, 8. Становници највећег града у Далмацији. Уколико сте исправно решили испуњаљку, у обележеним пољима ћете добити име и презиме певача са слике.

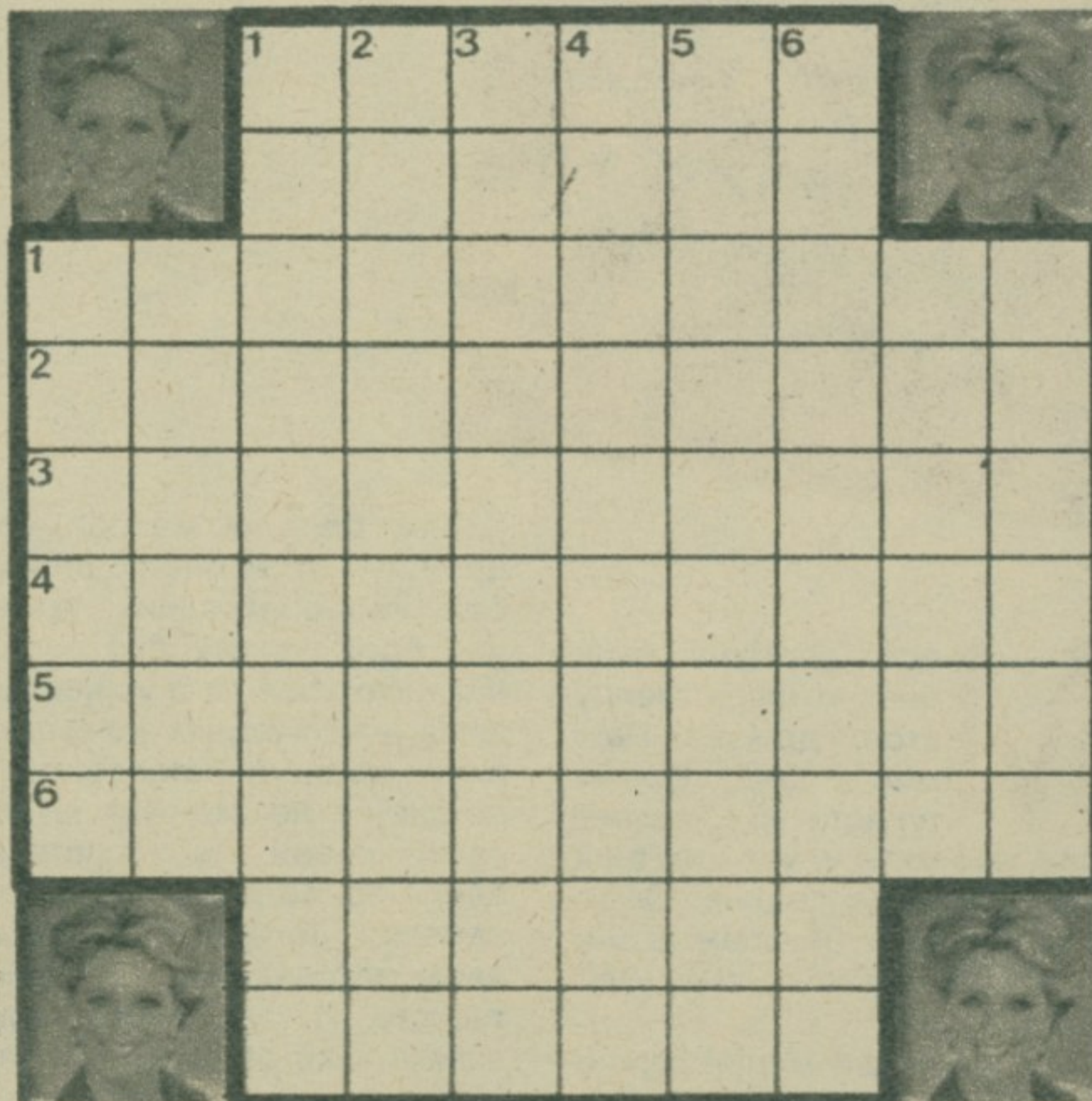

МАГИЧНИ ЛИК

ВА, ВАНС, ВЕЦ, ДА, ДО, Е, ЛА, ЛИН, МА, НАТ, НЕ, НО, НО, ПЛА, ПО, СВЕ, СЕ, СТА, СТИ, ТАК, ТИ, ТИ, ТИ, ТО, У.

Од ових слогова треба саставити речи према датим описима и уврстити их у лик.

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО: 1. Америчка глумица са слике, 2. Мана, фалинка, 3. Умазати се масноћом, 4. Позната задарска црква из 9. века, 5. Место на путу Бањалука – Босанска Градишка, 6. Место у Словенији код Шмарја.

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

ПРАВО ЛИЦЕ

МЕДЕ

ЈОГИЈА

МАЛИ,
СЛАТКИ,
КРВОЛОЧНИ

Симпатични
Јоги
и љупки
Бу Бу
у природи
су
малчице
друкчије
нарави...

Наравно, он
уопште не хода
на две ноге, али
то нипошто није
највећа разлика
између модела
и главне лич-
ности једног од
најомиљенијих
цртаћа...

кравату и симпатично улубљен шешир – не гледају ТВ, нити станују у љупкој кућици са завесама на цветиће као Јоги и његов нераздвојни мали другар Бу Бу.

Из дивљина Јелоустона селимо се у другу дивљину: бескрајне, сунцем које немилосрдно пржи обасјане ауто-путеве Аустралије. Не, ово није прича о Мед Мексу, али се радња одвија још луђим брзинама могућим једино у цртаћу. Погађате, реч је о „Би-биип, птици тркачици“. Њу стално јури лукави и олињали којот, али победник је увек она, упркос свим његовим „изумима“ и плановима. Док којот макар изгледом подсећа на себе у природи, птица тркачица је сопствена супротност. Она није ни плава, нити има љубичасту кресту, а још мање жути кљуна и наранџасте ноге и не трчи 2000 km на сат. У природи, она је једно мало, сиво, ружњикаво и пригласно пустињско створење. Припада породици кукавица, прождрљива је, а посласица су јој пустињски

Место догађаја: национални парк Јелоустон, држава Вајоминг, САД. Време: туристичка сезона, ове, протекле и, уопште, било које протекле године. Породица туриста безбрижно шета. Тата (а може и мама) узвикује:

– Сине, види Јогија! Зар није слатак, дај му мало сендвича...

Дете пружа сендвич, а „Јоги“ – хам!

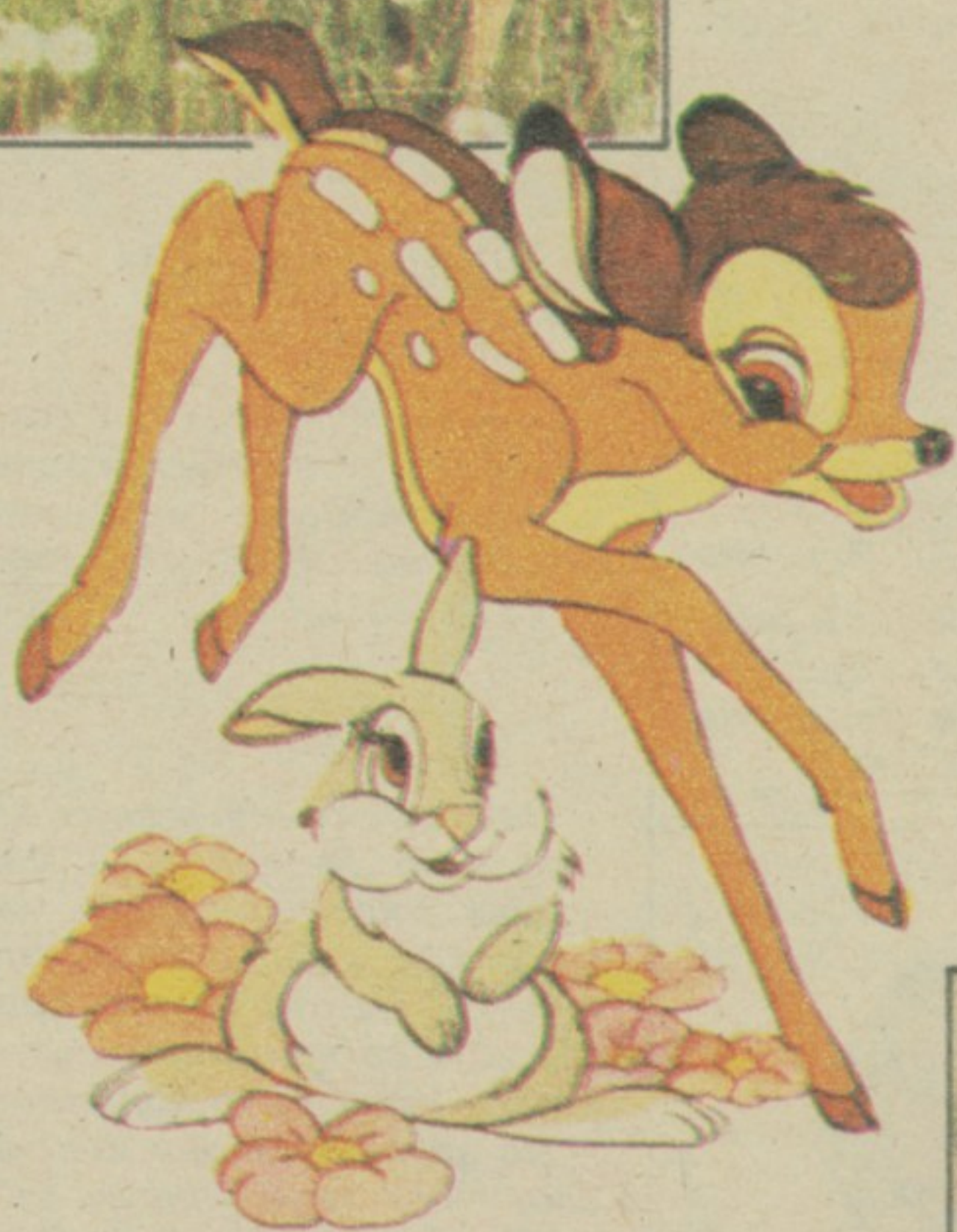
Али, ово, на жалост, није црни хумор. И ове године је, баш као претходних, приличан број туриста био нападнут, осакаћен па и убијен шапама и чељустима јелоустонских медведа. Испоставило се да су несретници махом сами криви за сопствени удес, јер, за разлику од симпатичног Јогија, прави меда више од сендвича воли саме туристе. И тако многи касно схвате како овдашњи гризлији – а ни мање сурови мрки медведи нипошто не ходају на две ноге, сем кад нападају? А још мање носе крагуну и

гуштери и ситни глодари. Зар онда, по особинама, није сличнија којоту из цртаног филма? Јер, он, упркос свим својим „изумима“, ракетама на леђима, возилима на динамит и најсавршенијим математичким плановима, на крају испада насамарен.

Руку на срце, ни симпатични становник северноамеричких и канадских шума Пера

И прави
бамби
воли да
скакуће
блиставим
ливадама
пуним маслачка
и белих рада,
само – никада
заједно
са зеком!

Пера
личи
на
сопствени
оригинал,
додуше
– једино
по
црвеној
крести.

Којот смишља
неко ново
лукавство,
али га се
птица тркачица

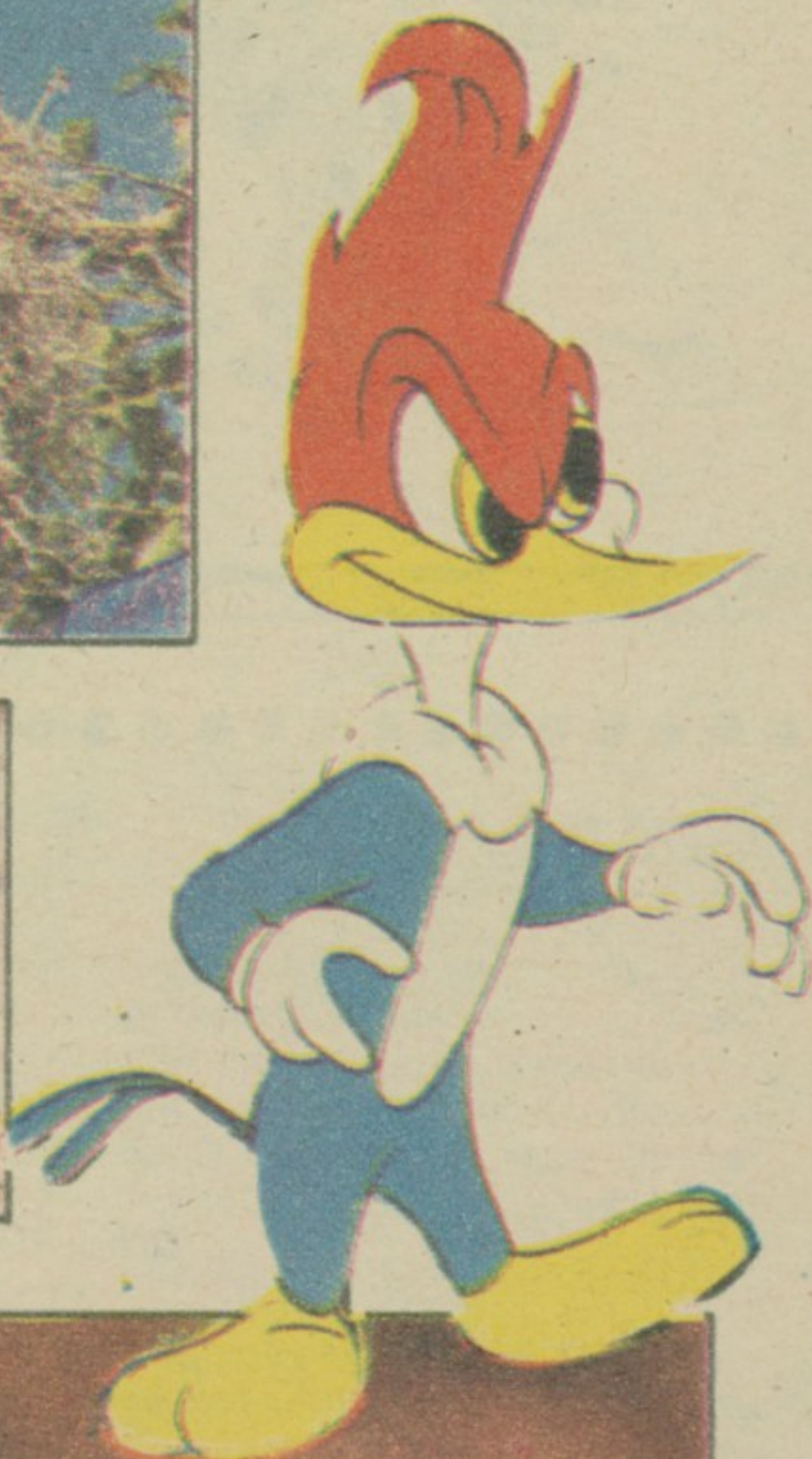
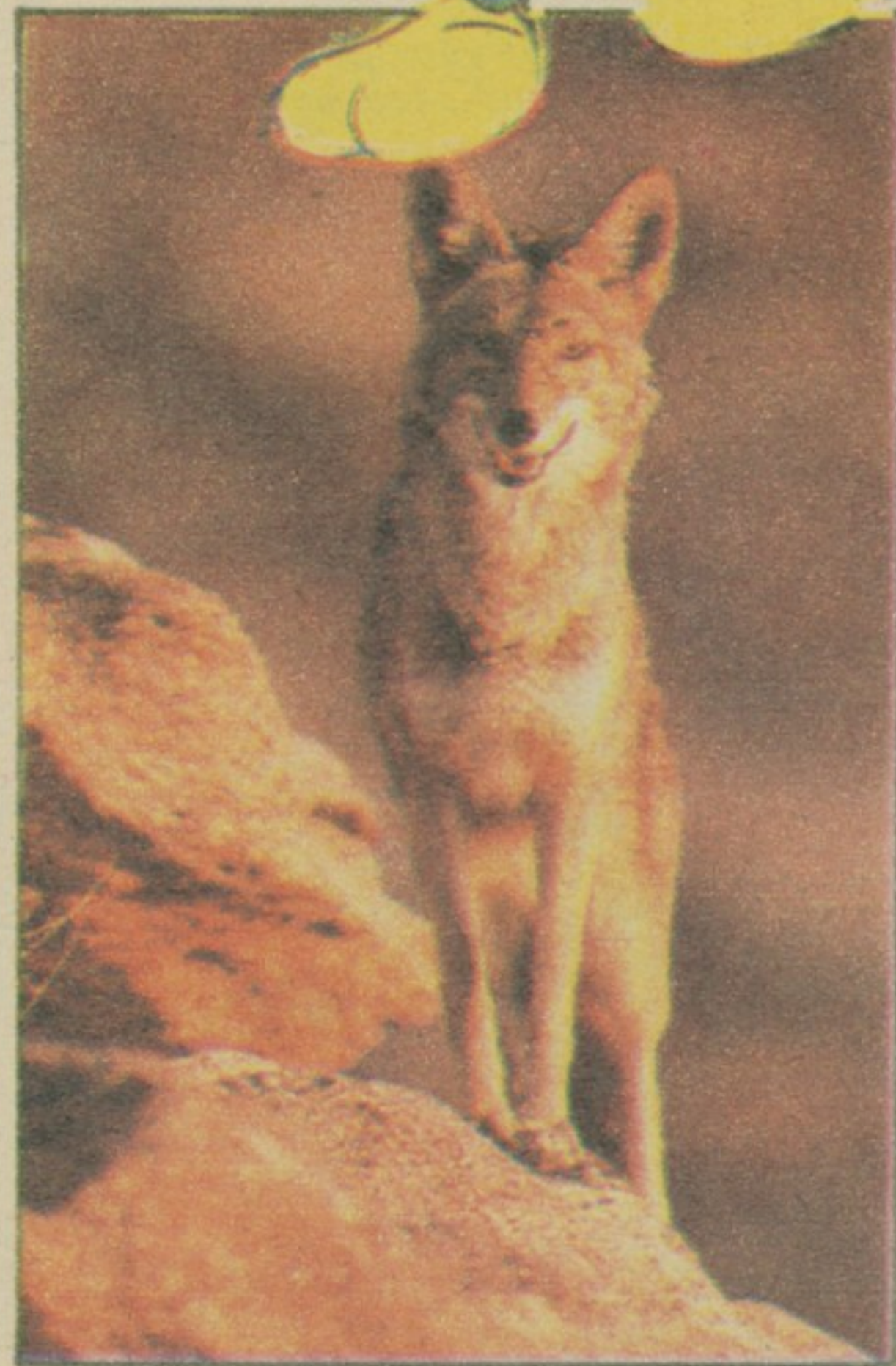
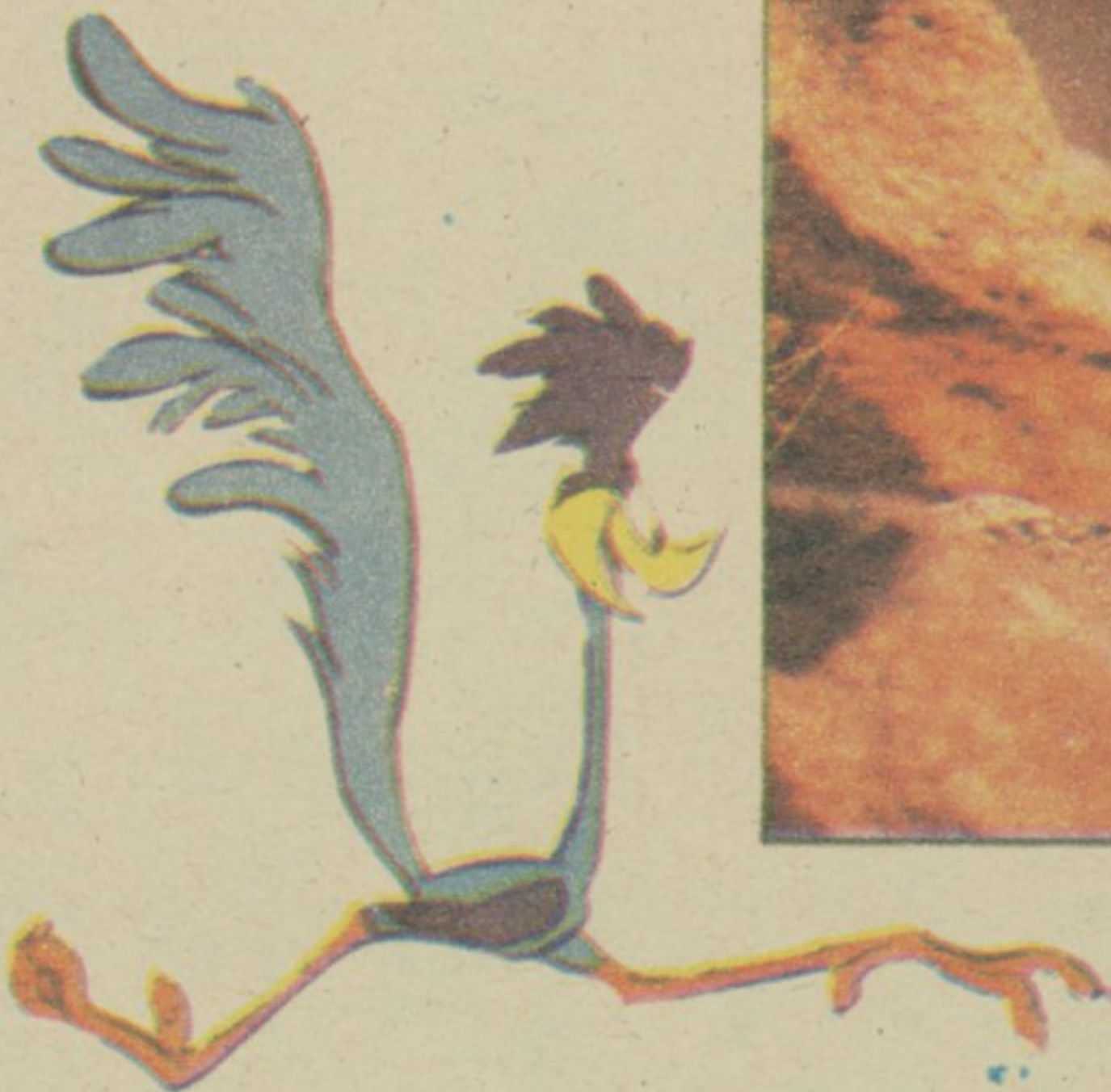
Би-биини уопште не боји. Додуше, у стварности
он не би ни појурио то сивкасто, ружњикаво и
пригласно створење (упоредити фотографију и
цртеж!)

Детлић није ни налик свом
оригиналу. Док је доброћуд-
ни шумски детлић лак плен за
ловце, Пера успева да побег-
не из сваког лонца, да искочи
из чељусти крокодила, да
надмудри и орла, па чак и да
се спусти у бурету низ Нијага-
рине водопаде. Све то уз не-
изоставно и тријумфално-под-
ругљиво „та-ра-ра-ра, та-ра-
ра-ра, ха-ха-ха-хааааа“.

За разлику од јунака које
смо описали, Бамби са платна
може да се поистовети са
оним у природи, сем у неким
ситницама, а слично важи и
за његовог нераздвојног дру-
гара зеку. Јер... они се, ипак,
не клизају по залеђеном језе-
ру, не помажу Деда-Мразу да
прелети снежне брегове и
ипак не могу да говоре. У
природи се зека и бамби уоп-
ште не друже јер су веома
плашљиве шумске животиње.

На крају, да ли сте се некад
запитали зашто су баш живо-
тиње најчешћи јунаци цртаних
филмова? Можда одговор на
то питање пружају Езоп, Ла-
фонтен, Доситеј и други који
су од давнина, када цртани
филм није ни постојао, у сво-
јим баснама управо животи-
њама давали људске особи-
не.

М. К.

МАЛА ПОШТА
п. факс 124
11000
БЕОГРАД
Македонска 29

Уређује: **Диего Варагић**

Зашто тако?

Дала сам своју адресу да се објави у рубрици Тражимо пријатеље и добила много лепих писама из свих крајева Југославије. Али, било је и писама као ово које вам шаљем – да видите чиме се служе они који нису добронамерни...

ОЉА КОЛИЋ
Сплит

Писмо без потписа увек је знак да нешто није у реду. Ово није лепо и није другарски.

Копас – реклама

Имам идејно решење за једну ТВ рекламу. Које да се обратим?

КРУНОСЛАВ КОПАС
Жарка Зрењанина 9
26203 Сефкерин

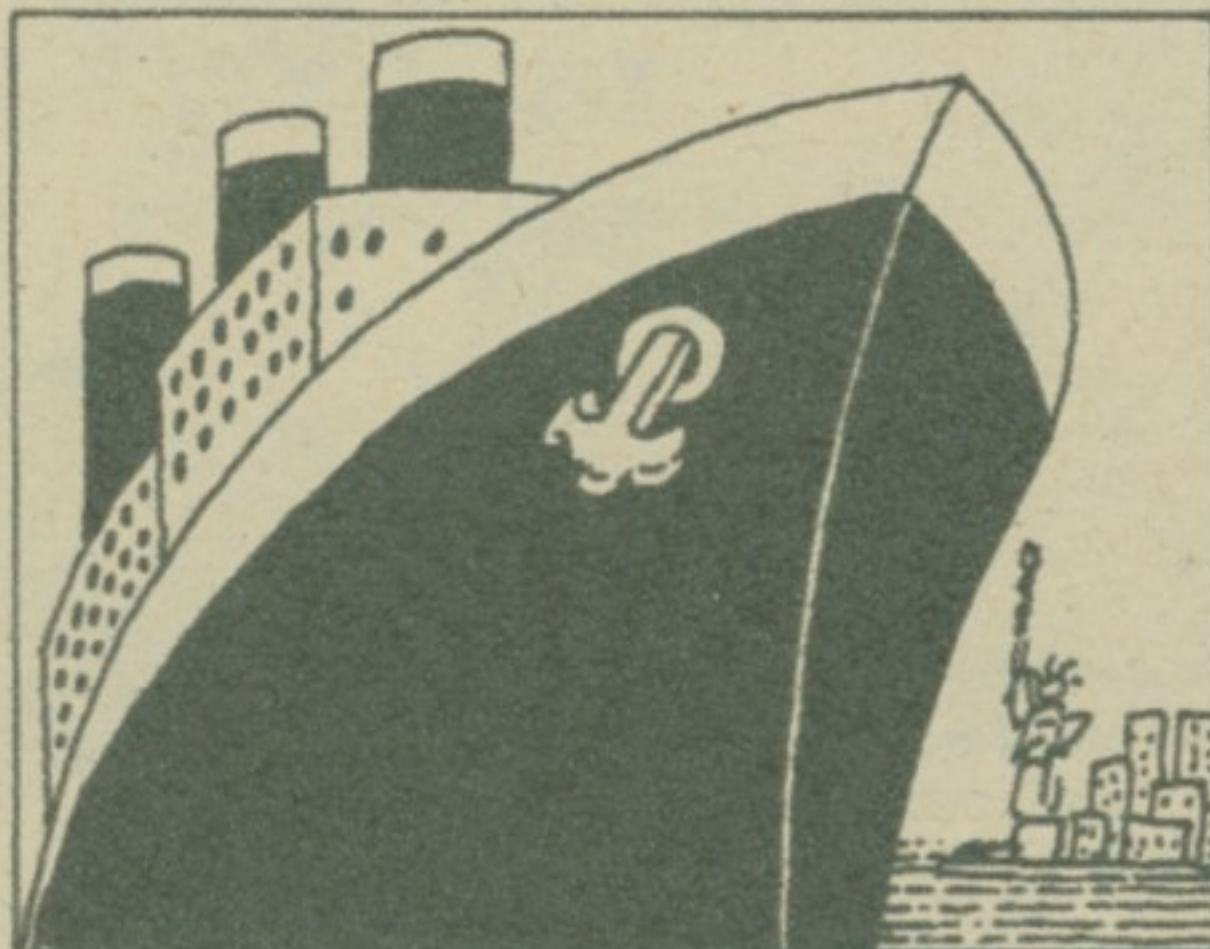
Ако си сигуран да је идеја добра и оригинална, можеш да се обратиш Браниславу Цветковићу, главном уреднику ЕПП-програма Радио-телевизије Београд, тел. 011/326-515.

С краљицом у Америку

Да ли постоје путничке бродске линије из Европе за друге континенте? Наведите неке и реците ми нешто више о њима.

ИВАН
Буковар

Једна линија повезује Енглеску и Америку а друга Југославију и Канаду. Ко хоће у Америку, може да путује

бродом „Queen Elizabeth“ (Краљица Елизабета) који може да прими 1877 путника. Полази из Саутемптона у Енглеској да би пловидбу завршио у Њу-

јорку. Цена повратне карте је 1160 фунти, а први полазак у овој години предвиђен је за 12. јун. Сва друга обавештења могу да се добију преко Cunard Line компаније за превоз из Саутемптона. Телефон је: 9944 /703-634-166.

Из наше земље путује се од Копра или Ријеке до Монтереала у Канади теретним бродовима „Биоково“, „Сплит“ и „Солин“. Путовање траје дуже зато што је ово комбиновани превоз (углавном пртљаг и само осам путника!). Заинтересовани могу да се обрате Јадранској слободној пловидби у Сплиту преко телефона: 058/43-333

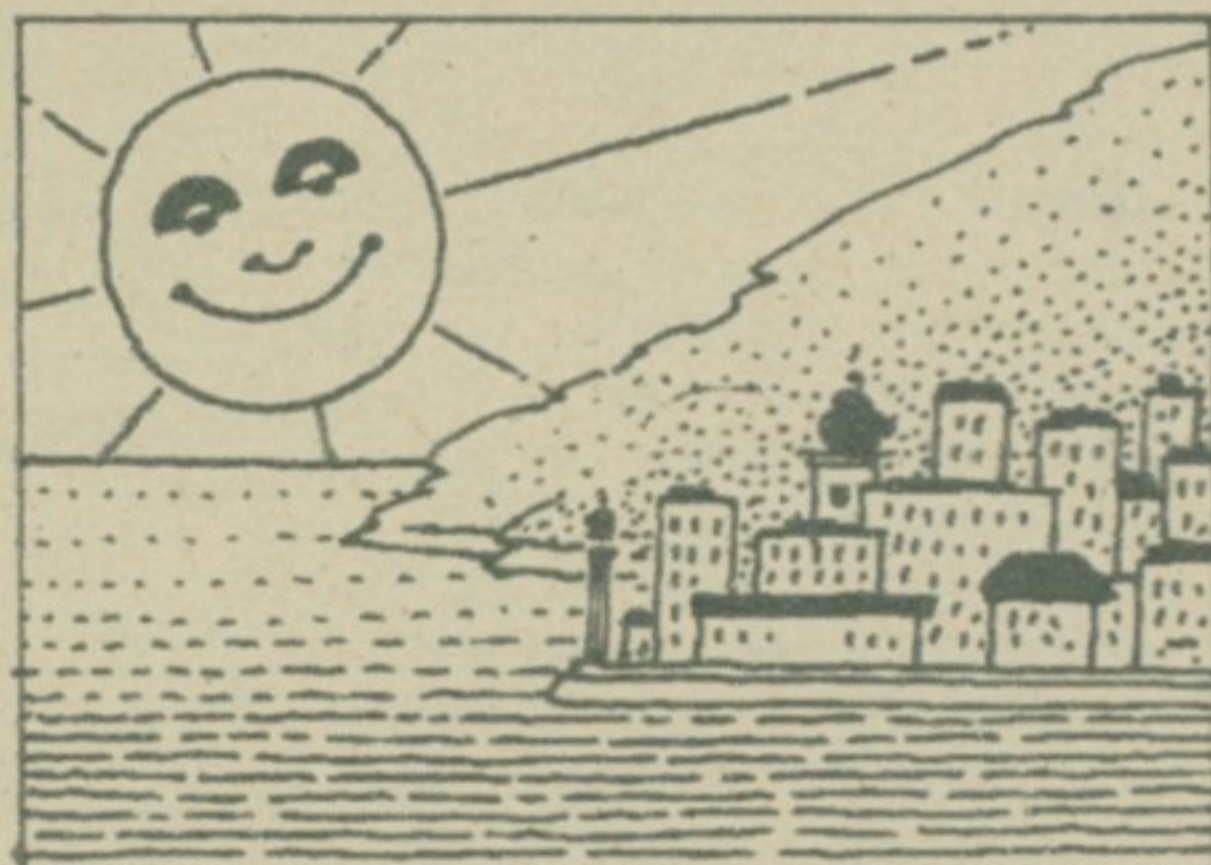
У Ријеци – сунчано!

Имам 14 година и ускоро ћу морати да се одлучим за неку од средњих школа. Веома ме занима метеорологија, па вас молим да ми кажете где постоји таква школа и какви су услови за упис?

ДЕЈАН
Ријека

Највероватније једина таква средња школа је Геолошка и хидрометеоролошка школа „Милутин Миланковић“ у Београду, Есад Пашина улица 26. Тел. 469-129. До ове године приликом уписа гледало се на просек оцена, док ће од идуће, кажу, бити пријемни испит.

По завршетку ове школе метеоролошки техничари уписују се (или не) на групу за метеорологију Природно-математичког факултета – у Београду или у

неком другом универзитетском центру у земљи, где добијају диплому, односно постају дипл. инж. метеорологије.

Ловац из потаје

Да ли је могуће да постоји пас који не лаје?

МАРИНА
Батајница

Афрички басањи је једини пас који може да лаје али то не чини из необјаш-

Glupačo!

Valjda znaš šta
je to.

TRAŽIŠ PRIJATELJE

HA I KAKO SMJEŠNO

NARCISU? Nare se
(~~ne~~) nemožes suprostavljati
Kozo! Sade će nastaviti

њивих разлога. Због ове особине стари Египћани користили су га за лов на дивљач и уништавање пацова, што чине и неки народи Африке данас.

Матиш-патиш

Одличан сам ђак, али не волим математику. Мислим да је математика велики баук за децу и не волим да је учим. Тата ми стално говори да је корисна, а ја мислим да није. Ко је у праву?

ВАНДА СТАМЕНКОВИЋ
Крајишких бригада 12
Београд

Неко не воли математику а неко страни језик, историју или географију... Ништа необично. То, међутим, не значи да

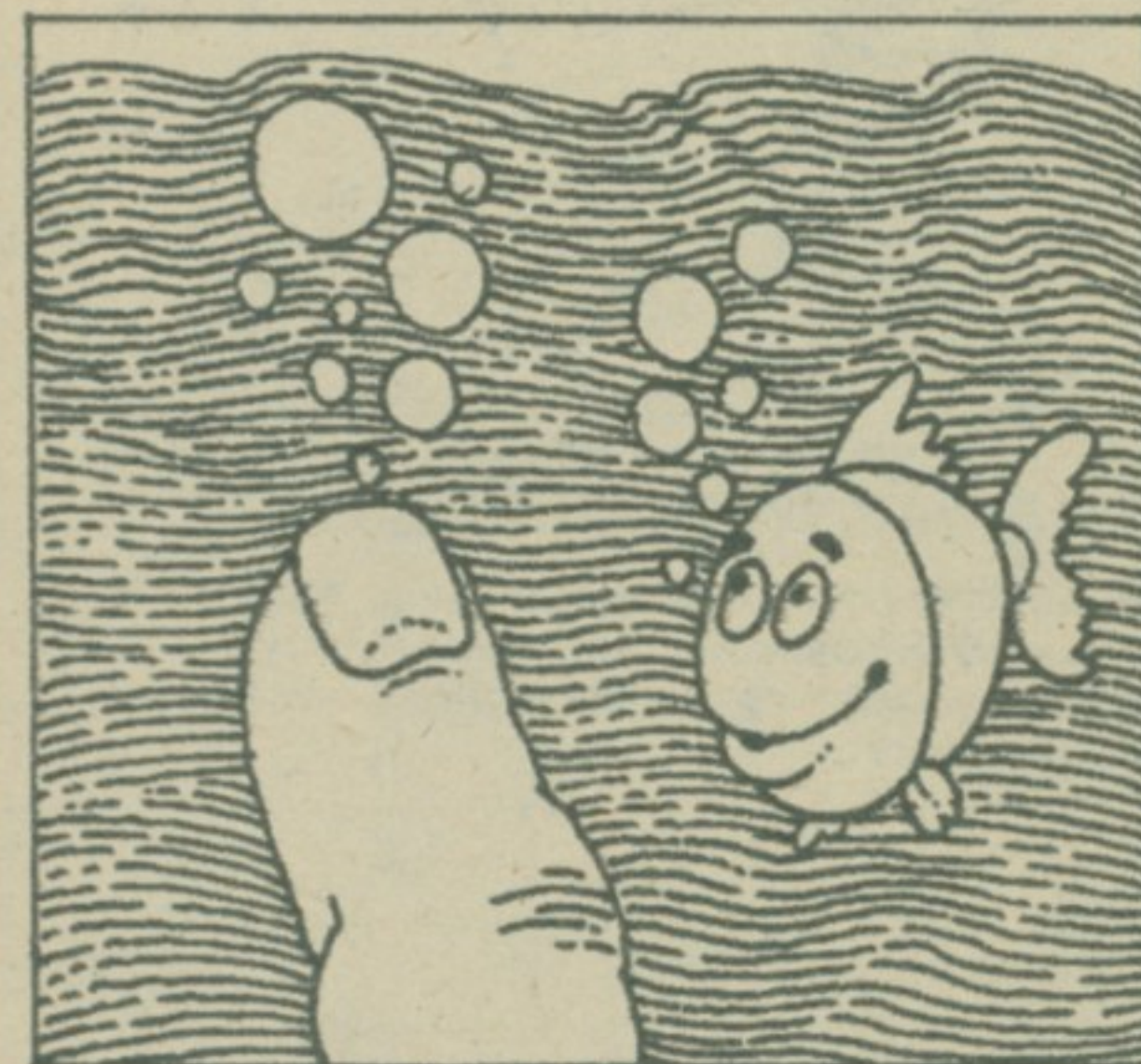
је у праву онај ко тврди да је било који од тих предмета некористан. Зато се потруди да из математике имаш бар прелазну оцену. А можда ће ти све бити много лакше ако нам верујеш кад ти кажемо да бауци заиста не постоје!

Ваздух у нокту

Какво је значење (узрок) оних обличаја и белих мрља које се повремено појављују на ноктима?

ВЛАДАН АНЂЕЛКОВИЋ
К. Октобра Д2
Светозарево

Облачићи или полумесеци у корену нокта спадају у биолошку особеност,

док се прави узрок појаве белих мрља још не зна. Могу да значе: поремећај метаболизма, недостатак витамина, ваздух у нокту, склоност ка анемији, унутрашњи страх итд.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Александра Јеначковић, Незнаног јунака 2, 19000 Зајечар – 14 година, сакупља постере и салвете, воли спорт и музику.

Мирослав Минић, Булевар Лењина 97, 81000 Титоград – сакупља постере, навија за Партизан.

Маја Амановић, Пут Авноја с-24 ст. 10, 59300 Книн – 14 година, воли музику и дописивање.

Ана Ристић, Бориса Кидрича 2, 38250 Њилане – 14 година, сакупља постере и украсна писма, навија за Партизан.

Драгана Бакша, Браће Грбића 132, 85347 Игало – 11 година, сакупља постере, значке и слицице „Животињско царство“.

Маја Миленковић, Руђера Бошковића 18/6, 58000 Сплит – 11 година, воли музику, сакупља салвете и значке.

Дениса Даутовић, 37. дивизије 3, 31330 Прибој – 12 година, воли плес, диско музику, спорт и дописивање, сакупља постере и разгледнице.

Снежана Јотић, Јастребачка 82, 18300 Пирот – 12 година, воли рок музику, сакупља салвете.

ОБАВЕШТЕЊЕ

Обавештавамо читаоце да је у „Политикином Забавнику“ број 1985 (12. 1. 1990) грешком објављен стари, неважећи оглас-наруџбенице за књиге СОУР „СВЈЕТЛОСТ“. Извињавамо се због ове грешке.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

МАГИЧНИ ЛИК: Линда Еванс, недостатак, умастити се, Свети Донат, Нова Топола, Платиновец.

ИСПУЊАЉКА: чоколада, скривање, неверник, поздрав, оклагија, Радојица, рушевина, Сплићани.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1988

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „ПОЛИТИКА“
др Живорад Минових

В. д. главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушавић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Славољуб Кеић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Милединовић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Месечна 26 динара, тромесечна 78 динара, полугодишња 156 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Месечна 52 динара, тромесечна 156 динара, полугодишња 312 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА ЗА ЛИСТ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ШЕСТОМЕСЕЧНА:

САД	USD	26.-
СР НЕМАЧКА	DEM	45.-
ШВЕДСКА	SEK	162.-
ФРАНЦУСКА	FRF	153.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	40.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика“ код „ИНВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број: 60811-620-63-257300-

-00054 уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

* ГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ НА ЛИСТ НЕ ПРИМАМО.

Познаћеш
ме
по
сандучету

ОВДЕ ОСТАВИТЕ ПОШТУ!

На самом почетку овог века, неколико година пошто је амерички Конгрес основао службу испоруке поште ван градова, министар поштанског саобраћаја нашао се пред великом дилемом: како треба да изгледају поштански сандучићи у унутрашњости земље? Некима је као поштанско сандуче служила повећа конзерва, другима кутија од цигара, кофа или канта, па чак и део чунка забијен у земљу. А један поштар је нашао цедуљицу у пукотини дрвене оgrade на којој је писало: ОВДЕ ОСТАВИТЕ ПОШТУ!

Године 1902. основана је чак и комисија која је добила задатак да проучи неколико модела поштанских сандучића и одабере најбољи. Убрзо је иста комисија прописала стандард и дала упутства како треба да изгледа једно такво сандуче. Два сандучета су сами направили и показали као моделе: једно је било четвртасто, друго облик ивица и издужено – од поцинкованог лима одговарајуће величине, с прописаним отвором и одређеним местом за причвршћивање на стуб покрај пута или крај улазних врата. Свако је добио упутство на папиру, с напоменом да оне који се не буду придржавали правила службеници поште неће опслуживати.

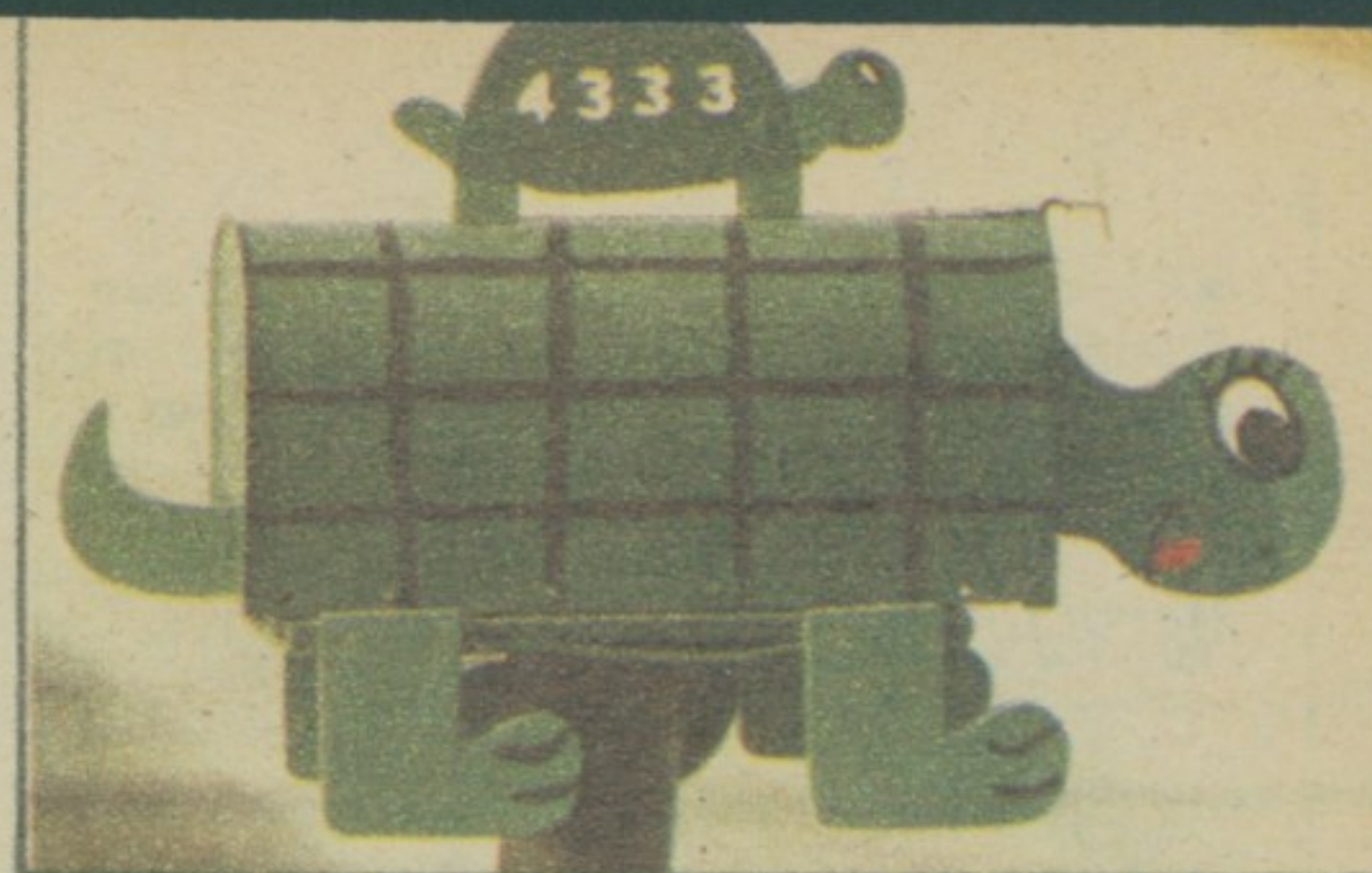
Упркос наредби и покушају да се наметну некакве норме, људи широм Сједињених Америчких Држава и данас праве поштанске сандучиће по свом укусу дајући им неко лично обележје. На основу њиховог изгледа може да се сазна много тога о самом домаћину, пре свега чиме се бави, који му је хоби и да ли има уметничког дара...

Одушевљен разноликошћу тих сандучића, фотограф Кен Фрик, путујући по земљи, направио је занимљиве снимке. Захваљујући њему можете и сами да се уверите колико су ти сандучићи необични, лепо и, изнад свега, оригинални.

С. И.

Џон и Ширли Вуди из Лебанона (Индијана) узгајају кукуруз, па је и сандуче у стилу – да се зна!

Кидровски из Хамилтона (Илиноис) очигледно су заљубљени у своју кућу над су и поштанско сандуче направили по њеном узор

Све је одмах јасно – Бека Хувер из Даблина (Охајо) обожава корњаче

У том истом Даблину постоји и овакво сандуче фирме која продаје пољопривредне машине и алатке на мало

Марта Ки је насликала дом својих родитеља на сандучету и поклонила га мами за 50. рођендан

У Морисону (Колорадо) породица Мециз, пореклом из Норвешке, насликала је тролове, шумске духове познате из скандинавских народних прича

Чиме се бави породица Вајт из Накона, у Тексасу – више је него очигледно

2. 2. 1990.

BATMAN

WITH ROBIN

BY BOB KANE

BATMAN, ROBIN, and indicia are trademarks of DC Comics Inc. All Rights Reserved.

У БОРБИ ПРОТИВ ЗЛОЧИННА

